

Naslednik Kreol

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

8. leto - številka 1

V Celovcu, dne 3. januarja 1956

Cena 1 šiling

V NOVO LETO

Zopet smo stopili v novo leto, čigar potek nam je neznani. Pred nami stoji veliko vprašanje, kaj nam bo to leto prineslo kot avstrijskim državljanom in posebej kot koroškim Slovencem. Na pragu novega leta želimo drug drugemu srečo in uspeh pri vseh naporih.

Poglejmo nazaj! Leto 1955 je nam Slovencem naklonilo vsekakor nekaj uspehov, ki jih ob pričetku leta morda niti nismo pričakovali.

Brez dvoma je 15. maj 1955 tudi mejnik v zgodovini koroških Slovencev. Avstrijska državna pogodba vsebuje člen 7, ki zagotavlja koroškim Slovencem pravice, ki do sedaj še niso bile zapisane. Člen 7 pa bo ostal košček papirja, dokler si ne bomo uresničitev teh pravic priborili z neuklonljivo voljo in resnim, vztrajnim delom vseh Slovencev. Tako torej pomeni člen 7 le osnovo za naše nadaljnje delo. S členom 7 naših naporov še ni konec, obratno, v marsikaterem pogledu se glavno delo šele pričinja.

Izredno razveseljav pojav v našem kulturnem življenju pomeni brez dvoma tudi 14. julij, dan priznanja pravice javnosti obema gospodinjskima šolama za dekleta, katere vodijo č.č. šolske sestre. To je pa doslej ostalo samo načelno državno priznanje petdesetletnega zasluznega dela naših šolskih sester na polju gospodarske in kulturne vzgoje ženske mladine, a doslej še ni prineslo tudi odgovarjajočega priznanja v finančnem pogledu. Zato pa mora biti prva naloga in skrb v letu 1956, da dobimo obe šoli tudi z ozirom na njuno vzgojno poslanstvo pripadajočo gospodarsko pomoč iz javnih sredstev v enaki meri, kot jo uživajo nemške šole te vrste.

Pomemben korak pomeni tudi gospodarska šola za fante v Tinjah. V času, ko obvladuje miselnost mladine le motor, se je klicu po gospodarski izobrazbi odzvalo izredno število mladih fantov, ki se hočejo z resnim delom pripraviti za svoje bodoče življenje kot kmečki gospodarji ter se posvetiti gospodarski in moralni utrditvi slovenskih kmečkih domov. Izredno dober obisk vseh treh gospodarskih šol je dokaz, da mladina pravilno spoznava potrebe časa in tudi zahteve svojega življenjskega poklica kot čuvarki in varovalci kmečkih domov. Ti pojavi so pač najmočnejši udarec v obravnavo vsem političnim lažem, da koroški Slovenci nečesto slovenskih šol, kajti za te šole morajo nositi vso težo gospodarskih in finančnih bremen sami.

Ob novem letu pa moramo omeniti poročila o nedovoljenem pritisku, ki se tu in tam vrši na nastavljenec pri pošti ali železnici in tudi v raznih tovarnah, da morajo odpovedati slovenski list v letu 1956. To so pojavi, ki so v kričnem nasprotju z najosnovnejšimi pojmi demokracije. Če si državljan v svobodni državi niti ne bo smel več sam izbirati listov, katere bo naročeval in bral, potem izgubi beseda demokracija svoj pravi pomen. Tisti, ki na razne načine ta pritisk izvajajo, so grobarji svobode, za manjšino in za večinsko ljudstvo.

Leto 1956 nam Slovencem nalaga tudi velike naloge. Prva in najvažnejša naloga novega leta je, da branimo z vsemi sredstvi dvojezično šolo, ki mora šolsko mladino pripravljati za mirno in prijateljsko sožitje obeh narodov v deželi. Poleg načelne obrambe te šole pa imamo še drugo nalogo, namreč, da storimo vse, kar je v naših močeh za dosledno izvajanje šolske odredbe iz leta 1945 po besedi in po duhu. Pri teh naših naporih pa nam sam člen 7 državne pogodbe daje glavno oporo, kajti odstavek 2 imenovanega člena govori o pravici do osnovnega pouka v materinščini, ne pa o lastnih ljudskih šolah. Mi terjamo dosledno izvajanje člena 7 kot avstrijski državljan, kateremu je zaščita tega člena namenjena. Kajti isti odstavek pravi

Nauki Kristusovega namestnika

Sveti oče papež Pij XII. je letos na božični večer v svoji poslanici podal človeštvu smernice za bodočnost.

Najprej je sv. oče želel blagoslovljene praznike in poudaril, da so njegova voščila namenjena vsem ljudem, prisotnim in odsotnim, katoličanom in nekatoličanom. Nato je podal kritični pregled življenja današ-

Sv. oče blagoslavlja ves svet.

njega človeštva, ko „novi zidarji babilonskega stolpa sanjarijo o povzdigu človeka v boga“ in spriču njihove v snovnost zaverovane miselnosti vidijo v božičnih praznikih le to, kar predstavlja človeškemu vidu le zibelka, a pozabljajo pa, da je Božič praznik Sina božjega, ki je prišel na svet, da nas odreši.

„Moderno človeštvo, ki iz nevednosti pozablja na prisotnost učlovečenega Boga ali njegovo prisotnost odklanja, si je zgradilo svet, v katerem se čudeša mešajo z revščino, ki je poln nasprotij, kot ulica brez izhoda ali kot hiša, ki je opremljena z vsem, a manjka ji strehe in zaradi tega ne more nuditi zaželene varnosti svojim prebivalcem.

Pri nekaterih narodih, kljub temu da je bil dosežen ogromen zunanji napredek in je bil vsem slojem prebivalstva zagotovljen gnetni obstanek, tli in se širi neki občutek neugodja, ki ga je težko označiti, neko nemirno in napeto pričakovanje, da se mora nekaj zgoditi. Na misel nam prihaja pričakovanje priprostih pastirjev na betlehemske poljanah, ki pa s svojo tenkočutnostjo in voljnostjo lahko dajo nauk prevzetnemu človeštvu 20. stoletja, kje je treba iskati to, kar manjka: „Pojdimo v Betlehem“, pravi, „da vidimo ta dogodek, ki nam ga je oznanil Gospod.“

„Tudi bogastvo modernih sredstev, tudi nove iznajdbe in novi načrti, ki so ponos in mōra našega časa, morajo biti vrednoteni v odnosu do človeka, ki je podoba božja,“ je dejal sv. oče in pribil: „Če je torej to, čemur pravijo napredek, v nasprotju z božjimi zakoni, ki urejajo svet, potem to gotovo ni nobena dobrina, ni napredek, ampak pot k propadu.“

Od Boga dani red še velja . . .

Ceprav se zunanje oblike spreminjajo, je dejal sv. oče, obstaja še vedno v bistvu neki red, čigar osnove so ostale vedno iste: družina in lastnina, kot podlaga za preskrbo osebnega življenja; potem pa dopolnjujoči činitelji, ki naj človeku zagotovijo varnost: krajevne ustanove, poklicna združenja in končno država.

Sv. oče je tudi zavzel stališče do komunizma: „Odklanjanje komunizem kot družbeni sistem in to iz vidikov krščanskega nauka in moramo posebej poudariti temelje naravnega prava. Zato tudi odklanjamo mnenje, da bi naj kristjan smatral komunizem kot neki pojav ali neko stopnjo v teku zgodovine, tako rekoč potreben razvojni dogodek, in ga je zato treba sprejeti kot odredbo božje Previdnosti. Vendar se pa kristjani ne smejo zadovoljiti z golim protikomunizmom, ki bi hotel braniti zgolj politično svobodo brez vsebine, temveč morajo posvetiti svoje sile za ustvaritev družbe, v kateri bo varnost človeka temeljila na mo-

Izjave vodilnih državnikov za novo leto

„Evropska radijska postaja“ v Saarbrückenu je v noveletni noči oddajala izjave vodilnih državnikov na svetu. Ameriški predsednik Eisenhower je dejal, da preteklo leto sicer ni izpolnilo vseh želja svobodnega sveta, vendar gleda z zaupanjem v bodočnost. V svoji božični poslanici, ki jo je prebral v Washingtonu njegov tiskovni tajnik James Hagherty, pa pravi, da ostane slej ko prej cilj ameriške politike osvoboditev vzhodnoevropskih narodov izpod komunističnega jarma in to z vsemi mirnimi sredstvi. — Angleški ministrski predsednik Eden je dejal, da se vse svetovne sile zave-

dat kakšno razdejanje bi povzročila nova svetovna vojna. Čeprav je bilo leto 1955 leto miru, je v krajevnih borbah na Malajskem polotoku, na mejah izraelske države in v severni Afriki tekla človeška kri in zaključil z željo, da bi v novem letu odstranili tudi ta ognjišča nemira. — Francoski ministrski predsednik Faure je izrazil upanje, da bo načrt za razorožitev, ki ga je predložila Francija, uresničen. — Sovjetski ministrski predsednik Bulganin je v daljšem govoru razpravljal o mirni „koeksistenci“ in pripovedoval zanimivosti s svojega nedavnega potovanja po Aziji.

vilnih povpraševanj posnemamo, da je zanimanje za slovensko gimnazijo veliko in da lahko računamo tudi z zares dobrim obiskom te šole.

Pa še ena velika naloga nas čaka v tekočem letu. Slovenska gimnazija zahteva nujno tudi ustanovitev dijaških domov, tako za dekleta kakor tudi za fante. Prepričani smo, da se vsi Slovenci dobro zavedamo važnosti tega vprašanja in da bomo z dobro voljo zmogli več, kakor je zmogel nemški nacionalizem, ki pri vsem hrupu ob 10. oktobru ni potem niti toliko zbral, da bi zadostovalo za en vogal komelske šole.

Tako gremo torej v novo leto z dvignjeno glavo in trdno voljo, da storimo vse, kar je v naših močeh, in le, če bomo opravili našo dolžnost, smemo računati tudi z božjim blagoslovom pri našem delu.

SREČNO NOVO LETO

želi vsem svojim odjemalcem
urarski mojster

JOSEF KREMER

CELOVEC-KLAGENFURT

Baumbachplatz 21 in Železna Kapla

URE - ZLATO - VSA POPRAVILA

ralnem redu, ki odgovarja človeški naravi.”

O „koeksistenci“ je dejal sv. oče: „Človek, ki je postavljen pred različna mnenja in nasprotne sisteme, je kljub vsemu še vedno vezan na meje, ki jih je določil Bog v naravnem in nadnaravnem redu. V spoštovanju tega načela naš načrt za mir ne more sprejeti in odobravati kakšnega neopredeljenega sožitja z vsemi za vsako ceno, posebno če bi šlo na račun resnice in pravice.”

Trije predlogi za ohranitev miru

Sveti oče je končno opozoril državnike na tri konkretne predloge za ohranitev miru: odpoved poskusov z atomskimi orožji, prepoved uporabe tega orožja in splošna kontrola oboroževanja. Dejal je, da je treba vse te tri ukrepe izvesti, ne le nekaterih, kajti v tem primeru upravičeno nastaja dvom o resni mirovni volji prizadetih vlad. Le vsi ti trije ukrepi skupaj morejo zagotoviti mir.

Sv. oče je svojo poslanico zaključil s pozivom, da se naj ob tolikih razočaranjih, ki nam jih je prinesel čas, ob prihodu Gospoda človeštvo povrne k Njemu, ki je pot, resnica in življenje.

- K R A T K E V E S T I -

Požar v japonskem mestu Nase, ki se je takoj razširil z bliskovito naglico, je uničil 1000 hiš in nad 6000 ljudi je brez strehe. Smrtnih žrtev ni bilo a škodo cenijo na 5 milijonov dolarjev (100 mil. šil.).

V Avstraliji so bile parlamentarne volitve, pri katerih je zmagala konservativna stranka sedanjega predsednika vlade Menzies, ki je dobila 3 odstotke več glasov, kot pri prejšnjih volitvah. Socialistična opozicija je utrpela hude izgube.

Nadškof v Vidmu (Italija) Giuseppe Nogara je umrl minuli mesec v visoki starosti. V njegovo škofijo spada tudi Kanalska dolina.

Madžarska je izpustila pripadnike tamošnje jugoslovanske manjšine, ki so bili zaprti zaradi medvojnih dogodkov, po tem ko je Beograd energično protestiral.

Vzhodnjaška širokopoteznost se je izkazala pri obisku arabskega kralja Ibn Sauda v Indiji. Ker ima ta kralj navado, da pri obhodih po ulicah meče zlatnike med množico, so ga na njegovi vožnji po ulicah mesta Bombay obdali s posebno stražo, ker so se bali, da bi množica predrla običajne policijske kordone, da pride blizu radodarnega kralja. Toda zgodilo se je drugače, kajti med vožnjo je tudi množica obsipala kralja z različnimi darovi, med katerimi so našli tudi 2000 pravih biservov.

Društvo klobučarjev v Londonu je podarilo vsakemu poslancu nov cilindar. V angleški spodnji zbornici velja namreč običaj, da mora imeti poslanec, ki stavi v postopku kako vprašanje, cilindar. Do sklepa klobučarjev je pa prišlo zato, ker je neki poslanec izjavil, da je cilindar „klavren in oguljen“ preostanek preteklosti. Obenem so klobučarji svoje darilo utemeljili, kot hvaležnost za pred kratkim sklenjeno znižanje davka na klobuke.

Mavzolej (spomenik) Evi Peron, umrli ženi strmo glavljenega argentinskega diktatorja so razstrelili v Buenos Airesu po nalogu nove vlade.

Bivši nacistični zdravnik v taborišču Auschwitz, dr. Clauberg, je bil aretiran od nemške policije in bo postavljen pred sodišče zaradi zločinov, o katerih smo pred kratkim poročali.

V neki bolnici v Varšavi (Poljska) so ustavili vse operacije, zato ker nimajo premoga, da bi zakurili operacijske dvorane. Zdravniki so izjavili, da bi se bolniki, ki bi jih operirali v mrazu, izpostavili nevarnosti, da dobijo še pljučnico.

POGLED NA J

Konec leta, ki sovpada z božično blagovestjo „Mir ljudem na zemlji“ opominja človeštvo vedno znova na največjo dobrotno človeške skupnosti na mir. V političnem besednjaku je pa ta pojem letos dobil nov izraz „koeksistenca“ in lahko rečemo, da smo leto 1955 v glavnem preživeli pod znamenjem te nove nekoliko oglate besede, ki zveni v vseh jezikih enako, znamenje, da je še posamezni narod niso toliko prebavili oz. se prepričali o njeni resnični vrednosti, da bi ji dali besedo v lastnem jeziku, temveč uporabljajo ta tuji izraz.

Že korejsko premirje leta 1954 je vzbudilo nova upanja, da bo vendar nastopila doba pravega mira. Marsikdo je menil, da potem, ko je diplomatom uspelo ustaviti krvavo vojno na Dalnjem vzhodu, jim bo tudi uspelo končati „mrzlo vojno“ v mednarodni politiki.

Ko so po Stalinovi smrti njegovi nasledniki začeli uvajati nova gesla najprej v notranjo politiko in potem, ko je prva ženevska konferenca najvišjih predstavnikov „štirih velesil“: Amerike, Anglije, Francije in Sovjetske zveze, sprejela v svoj uradni program „koeksistenco“ in se je začelo govoriti o nekem novem duhu v mednarodni politiki, o „ženevskem duhu“, je res izgledalo, da utegne priti do preobrata v svetovni politiki in do ustvaritve mirnega sožitja med obema velikima blokoma.

Toda nova konferenca zunanjih ministrov „štirih velikih“ v jeseni, ki bi naj v konkretnih podrobnih pogodbah določila to novo sodelovanje, se je razšla brez uspeha. Svet je ostal še nadalje razdeljen na dva orjaška tabora, med katerima manevrira z večjo ali manjšo srečo ali spretnostjo vrsta držav, ki bodisi z ozirom na njihovo politično lego, bodisi z ozirom na njihov politični sistem morejo voditi neke vrste nevtralnopolitiko.

Namesto sodelovanja se je po drugi ženevski konferenci začela vrsta novih političnih intrig po celem svetu in ko se je v

decembru sestal obrambni svet Atlantskega pakta v Parizu, so morali zbrani zunanji, finančni in gospodarski ministri ugotoviti, da je „ženevski duh“ splahnel in da je znova izbruhnila z vso silovitostjo „mrzla vojna“ ter da je treba povečati obrambno moč svobodnega sveta, da bo mogel kljubovati napadalnosti svetovnega komunizma pod vodstvom Sovjetske zveze.

Na gospodarskem področju pa je slika znatno ugodnejša, vsaj na Zapadu. Statistični uradi vseh evropskih držav in tudi obeh Amerik beležijo povsod napredek proizvodnje tako na industrijskem kot na poljedelskem področju. Proizvodnja potrošnih dobrin za potrebe širokih množic je povsod narasla in čeprav je ponekod spričo rahle in flacije vrednost denarja padla, kar je pomenilo zmanjšanje kupne moči, so to zmanjšanje v glavnem odtelitali poviški mezd, tako da je letošnji Božič bil v Evropi in Ameriki nekaj simbol blagostanja. Ker je izboljšanje življenjskega standarda šlo navzgor postopoma, se ljudje povečini spremenbe niti ne zavedajo in zato je zanimivo, da so vprav tuji časnikarji po raznih deželah imeli za ta pojav ostrejšo oko. Tako so ameriški časnikarji opisovali n. pr. Božič v Italiji kot najobilnejši po vojni, dopisniki italijanskih listov na Dunaju so pisali, da je bila letošnja božična miza Dunajčanov bogata kot še nikoli, francoski časnikarji v Bonnu so pisali v Pariz, da so za letošnji Božič uprizorili pravcati pokolj perutnine v Nemčiji, a angleški opisi božičnih poedin v Parizu pa naštevajo dolgo vrsto jedil, ki je tako dolga, da ne potrebuje nobenega drugega komentarja. Edino dopisniki vzhodno od črte Trst — Stettin pa molčijo o Božiču ter se pripravljajo na hladni prihod dedka Mraza.

Sedaj pa še na kratko pogledimo pot posameznih držav v tem letu.

Avstrija

Leto 1955 je prineslo Avstriji pridobitev politične svobode in odhod tujih zasedbenih čet. S podpisom državne pogodbe in sprejetjem zakona o nevtralnosti si je republika Avstrija zagotovila svoje meje nasproti sosedom, točno odredila svoj politični položaj v mednarodni politiki in odlej naprej bo o svoji zunanji in notranji politiki sama odločevala in sama nosila odgovornost, seveda vedno v okviru državne pogodbe in v njej svobodno prevzetih obveznostih.

Drugi velik uspeh je bilo sprejetje Avstrije v Združene narode. Če upoštevamo, da so druge države morale čakati več let na sprejem, potem pa res lahko govorimo o sreči Avstrije. Italija je n. pr. že 1947 sklenila mirovno pogodbo, a je bila obenem z Avstrijo sprejeta v ZN. Španija sploh ni nikdar imela tuje zasedbe, a je morala čakati do letos na sprejem. Kljub vsem hibam so Združeni narodi važen forum, na katerem bo avstrijska diplomacija imela široko področje za delo v prid splošnega mira in za koristi naše države.

V letošnjem letu je število zaposlenih preseglo vse dosedanje rekorde in se je po nekaterih panogah začelo čutiti pomanjkanje delovne sile. Dočim je prejšnja leta bila glavna skrb zvezne vlade, da pospešuje gospodarsko delavnost, se je letos morala resno pečati z omejevanjem preveč živahne konjunktore na nekaterih področjih. Tako je začel omejevati bančne kredite in posojila za gradbeno stroko.

Doseg politične svobode je poleg mnogih prednosti prinesel tudi bremena. Treba bo

odplačevati podjetja USIA Sovjetski zvezi, z vedno močnejšim severnim sosedom Zapadno Nemčijo bo treba urediti vprašanje nemške imovine in končno bo treba vzdrževati zvezno vojaško silo. Spričo tega je tudi v bodoče potrebna sloga vseh Avstrijcev in zato so najvišji vladni predstavniki vedno poudarjali potrebo koalicijske vlade obeh najmočnejših strank.

Z državno pogodbo je bil urejen tudi položaj slovenske manjšine na Koroškem in hrvaške na Gradiščanskem. Pri zvezni vladi na Dunaju je bil ustanovljen poseben odbor ministrov, ki bo proučeval vprašanje v zvezi z izvršitvijo člena 7 državne pogodbe in predlogov, ki so jih slovenske organizacije na Koroškem in osrednje hrvaško kulturno društvo na Gradiščanskem predložili zvezni vladi.

Amerika

Tudi leto 1955 je bilo v znamenju obilja in zaupanja v mir ter lastno moč. V prvih dveh tretjinah leta je osebnost predsednika Eisenhowerja popolnoma obvladovala politično pozornico. Posebno močan vtis na ameriško, pa tudi na svetovno javnost je napravil Eisenhowerjev poziv v Ženevi, da bi Amerika in Sovjetska zveza uvedli učinkovit mednarodni sistem kontrole nad atomskimi orožji, katerega je „Sovjetska zveza speljala na mrtvi tir, potem ko ga spričo njegove očitne iskrenosti in koristnosti za mir ni mogla naravnost odkloniti. V pozni jeseni pa je Eisenhowerja zadela srčna kap, ki jo je sicer prebolel, vendar še doslej ni popolnoma ozdravel in je vprašanje, ali bo

vobče mogel kandidirati na prihodnjih volitvah za predsednika, ki bodo še v tem letu. Ker se moč sedaj vladajoče republikanske stranke naslanja v glavnem na Eisenhowerjev prestiž, je spričo negotovosti o njegovi bodoči kandidaturi nasprotna stranka, to je demokratska stranka pridobila na možnostih za zmago.

Izmenjava strank na vladi sicer po vsej verjetnosti ne bi prinesla odločilnih sprememb v zunanji politiki, vendar dokler ta negotovost traja, sta vpliv in glas Amerike v svetovni politiki nekoliko šibkejša.

Sovjetska zveza

Po Stalinovi smrti in še posebej po odstranitvi proslulega policijskega šefa Berije so sovjetski vlastodržci napovedali novo dobo v njihovi razsežni državi. Namesto zmotljivega Stalina bi naj stopilo „kolektivno vodstvo“ in namesto razvoja težke industrije so začeli obljubljati ljudem večje obilje potrošnih dobrin. Toda Stalinov naslednik Malenkov, ki je to obljubljal, se je moral kmalu umakniti Bulganinu in znova je težka industrija in s tem oboroževanje zavzelo prvo mesto.

Ko so videli, da se je v nevarnosti pred oboroženim napadom, kot smo ga doživeli v Koreji, svobodni svet strnil v močno obrambno organizacijo, so Sovjeti napeli druge strune in začeli govoriti o miru, upajoč, da bo Atlantski pakt, ki ga je rodila nevarnost pred komunističnim napadom, razpadel potem, ko bodo posamezne države prepričali, da te nevarnosti ni več.

V nasprotju s Stalinom sedanji sovjetski oblastniki mnogo potujejo. Bili so najprej

pri svojih največjih zaveznikih komunistični K'rajski, potem je sledilo senzacionalno potovanje v Beograd, kjer so dali odvezo razkolniškemu Titu, pred kratkim so bili na potovanju po Indiji, Burmi in Afganistanu, da ščuvajo azijske narode proti evropskemu kolonializmu in amerškemu imperizmu.

V zunanji politiki so Sovjeti ustvarili parolo „koeksistence“. Toda po drugi ženevski konferenci je koeksistenca začela izgubljati svoj čar in sovjetsko rovarjenje v Aziji in na Srednjem vzhodu pa je pokazalo, da je metoda sedanjih sovjetskih oblastnikov drugačna, a cilj je ostal isti, to je razkroj svobodnega sveta in njegovo postopno zavojevanje.

Italija

Naša južna sosedica Italija je tudi v preteklem letu napravila velik korak naprej na polju gospodarskega napredka. Toda glavna vprašanja italijanskega življenja so pa ostala nerešena: 1. prenaseljenost in iz te izvirajoča kronična brezposelnost, ki je letos sicer zdrknila nekoliko pod dva milijona enot; 2. zemljiška reforma, kajti v nekaterih predelih Italije se je čas ustavil nekako v dobi Marije Terezije.

Koeksistenčna klima je tudi v Italiji povzročila politično vrvenje. Komunisti in z njimi zvezani levičarski socialisti Petra Nenija so naenkrat iz popolne opozicije začeli v nekaterih vladnih predlogih opaziti pozitivne strani in jih od časa do časa podpirati v parlamentu. Komunisti so se naveličali čakati na revolucijo, ki noče od nikoder priti in bi se radi rešili pod toplo zavetje vladne strehe, posebno, ker so se v njihovih lastnih vrstah pojavile nevarne razpoke, ki kažejo, da moč komunizma v Italiji nazaduje. (Dalje na 5. str.)

Primerjajte!

Dne 9. novembra 1955 je v dunajskem parlamentu poslanec OeVP g. dr. Tončič, — ki zastopa svoje salzburske volilce in o katerem trdijo „Salzburger Nachrichten“, da je Hrvat po rodu, — izjavil, da je vprašanje Južne Tirolske povezano s slovanskimi manjšinami v Avstriji in da bo Avstrija mogla zahtevati za svoje rojake na Južnem Tirolskem le to, kar bo dala slovanskim manjšinam v Avstriji, to je Slovincem na Koroškem in Hrvatom na Gradiščanskem.

Par tednov pozneje je isti poslanec govoril koroškimi študentom, ki so obiskali Dunaj ter si ogledali tudi parlament. Sprejel jih je poslanec dr. Tončič in dejal, da na Koroškem Slovencev sploh ni in so tam samo „vindišarji“. Na pripombo koroškega študenta, da na Koroškem poznamo le slovenski pismeni jezik in da vse knjige in vsi listi izhajajo v slovenskem pismenem jeziku, da ni niti ene knjige, ki bi bila pisana v „vindiškem“ jeziku, je poslanec dr. Tončič le zmignil z rameni.

Dne 25. maja 1955 je državni kancler Raab izjavil v parlamentu, da so vsi člani državne pogodbe za Avstrijo obvezni in vsak poslanec, ki glasuje za državno pogodbo, glasuje za vse dele pogodbe, torej tudi za člen 7.

Poslanec in univerzitetni profesor v Innsbrucku dr. Gschnitzer je tudi glasoval za državno pogodbo in vendar je nedavno zapisal v nekem članku, da koroško vprašanje nima nobene sličnosti z južnotirolskim, ker je južnih Tirolcev nemške narodnosti 200 tisoč in „vindišarjev“ je samo 20.000, dočim Slovencev sploh ne prizna. Po mnenju tega visoko izobraženega gospoda se manjšinska zaščita in izvajanje prevzetih obveznosti prične šele pri 200.000. Vse drugo je pa za pod mizo.

Poslanec koroškega deželnega zbora dr. Mayrhofer je zapisal, da Slovenci na Koroškem itak nič ne pomenimo, da je le par kričarjev, ki stavi zahteve, nadalje da vsak, ki hoče slovenski pouk, je proti državi, da je komunist; na drugi strani pa je izjavil bojazen, da bomo Slovenci Koroško slovenizirali. Temu gospodu bi priporočili študij raznih koroških uradnih statistik in tam bo videl, da je v razdobju, ko se je koroško prebivalstvo dvignilo za eno četrtino, število Slovencev na Koroškem padlo od 26.6 odstotkov na 6.6 odstotkov. Mogoče se mu bodo potem odprle oči o vprašanju, kdo je sloveniziral in kdo je germaniziral številke, ker ljudi se itak ne da spremenjati.

Se eno bi g. poslancu Mayrhoferju položili na srce. Naj enkrat med štirimi očmi pozove svojega kolega, namestnika deželnega glavarja g. Ferlitscha, da naj mu odkritostno pove, kdo je deželno vlado leta 1945

prisilil, da je izdala odredbo o dvojezičnem šolstvu.

Ponovno slišimo izjave, da je dvojezična šola pomagala ohraniti državno mejo. Ali se pa isti gospodje, ki rušijo dvojezično šolo, res ne zavedajo, da s tem izpodkopujejo tudi drugo.

Socialistični poslanec Janschitz je izjavil v dunajskem parlamentu, da bi naj Avstrija Slovincem dala še več, kakor predvideva državna pogodba. Njegov kolega v deželnem zboru v Celovcu, g. Tillian, pa je „organiziral“ Zgornjo Ziljo in to do 99 in 100 odstotkov, da se izjavi proti dvojezični šoli. Sicer so gospodu Tillianu na frakcijski seji pošteno „levite brali“, vendar ni njegove akcije nihče preklcal.

Iz nekega kraja nam poročajo, da še nikdar ni bilo tam slovenskega pouka, dokler ni leta 1945 prišla dvojezična šola. Imamo pa na Koroškem vodilnega politika iz tistega kraja, ki je hodil samo v nemško šolo in se je tako slabo naučil nemščine, da v svojih govorih dela nemškemu jeziku hudo nasilje. Verjetno bi bolje nemško govoril, če bi se bil tega jezika učil potem materinščine.

V deželnem zboru je gospod deželni glavar Wedenig izjavil, da so Slovenci upravičeno nezaupljivi, ker so bili že tolikokrat ogoljufani.

Socialistični poslanec Witt pa je povedal v deželnem zboru, da bo to vprašanje naše lepe koroške dežele rešljivo le, če se usedeta obe strani k isti posvetovalni mizi in najdeta rešitev, ki bo obvezna tako za večino kakor tudi za manjšino.

Zastrupljenje pri nas pa gre zares daleč. „Salzburger Nachrichten“ so pred letom zapisale „Iredenta na prižnicah“: „Slovenski duhovniki pridigujejo na prižnicah v jeziku komunistične sosedne države“. V drugem listu smo brali, da se je na Koroško pritepla vrsta duhovnikov iz Stajerske in celo Češke, ki so slovenizirali Koroško. Številke uradnih ljudskih štetij pa izpričujejo, da so imeli priseljenci iz rajha in iz Sudetov več uspeha pri germanizaciji, ker so vsaj na papirju spravili število Slovencev od 26.6 na 6.6 odstotkov koroškega prebivalstva. Ta list pozivamo, da naj nam enkrat v številkah jasno pokaže, koliko je bilo duhovnikov iz Stajerske in Češke, in mi mu bomo povedali koliko je bilo nemške inteligence iz rajha in nemških Sudetov, ki so poplavlili deželo in jo dolge dobe z nasiljem vladali in končno pogнали v nesrečo.

Če se nemški izobraženec postavi za svoj narod, tedaj je to njegova dolžnost in pravica, če pa se slovenski izobraženec „spozabi“, da stori isto za svoj narod, tedaj je to akcija proti državi in ogrožanje nemštva.

Slovenščina na glavni šoli v Vrbi

Tudi o nas ste že brali v raznih listih, da smo bajé proti pouku slovenščine. Imamo namreč v Vrbi ljudsko in glavno šolo. Precejšen del okolice spada v okoliš naših šol v Vrbi. Saj n. pr. Loga ves nima svoje šole. Danes vam hočemo nekaj povedati o prvem razredu naše glavne šole. Ta razred obiskujejo otroci iz Vrbe, Gozdanj, Žoprač, Loge vesi, Lipe in celo iz Škofljice. Ko smo pričeli v jeseni s poukom, nam je g. razrednik povedal, da moramo po zakonu iz leta 1945 obiskovati tudi obvezno tri ure slovenskega pouka na teden. Temu sporočilu je gospod razrednik dodal, da lahko prinese vsak od staršev potrdilo, da mu ni treba obiskovati slovenskega pouka. 28 učencev šteje prvi razred in 23 otrok je prineslo tako potr-

dilo, tako torej ostane le pet otrok, ki obiskuje v resnici pouk slovenščine.

Kdo je dal g. razredniku opolnomočenje, da sporoča otrokom, da lahko prinesejo tako potrdila in na podlagi potrdil oprošča učence obveznega slovenskega pouka? Ali je bil to ravnatelj šole? Ali morda deželni šolski svet? Ali so imeli učenci isto možnost glede pouka angleščine, računstva ali kakega drugega predmeta. Kdo je odgovoren za tako samovoljno postopanje, ki je v odprtem nasprotju z določili šolskega zakona?

Po tem slučaju moramo soditi, da dela vsaka šola po svoje, torej smo na poti k anarhiji na šolskem področju in to v času, ko se dunajski parlament trudi, da bi vzgoja mladine bila po vsej državi ali vsaj v vsej deželi enotna.

Deček — volk

Pred dvema letoma so v bližini železniške postaje Lucknow v Indiji zapazili čudno bitje, ki je bilo podobno pol doraslemu dečku, a se je po živalsko gibalo po vseh štirih. Ko so se mu približali ljudje pa je čudni stvor začel po volčje tuliti. Nekega železničarja, ki se mu je radovedno približal, je četveronožec globoko ugriznil v roko. Ujeli so ga in ga spravili v neko bolnico, kjer so ugotovili, da je to deček, ki ga je kot dojenčka ukradla volkulja in ga vzredila.

V zgodovini poznamo več podobnih primerov. Tako navezujejo bajke iz starorimskih časov nastanek mesta Rima na dvojčka Romula in Rema, ki ju je tudi dojila in vzredila volkulja. Ko sta dorasla, je Romul v prepiru ubil Rema in potem ustanovil mesto Rim, ki je postalo potem središče mogočnega imperija. Pa poleg te bajke je v novejši zgodovini znanih več podobnih primerov, ki so pa zatrdno izpričani. Tako je neki misijonar, pater Singh z veliko težavo rešil iz neke volčje jame blizu Kalkute v Indiji dve deklici Kamalo in Amalo. Pa že prej, leta 1781 je v Franciji, v gozdovih Aveyron neki Pinel odkril dečka med volkovi, ki ga je potem vzel s seboj v Pariz. O nadaljnji usodi tega dečka ni nič znanega, pač pa je Pinel na podlagi izkušenj s tem dečkom potem trdil, da se otrok, ki je bil v svoji prvi razvojni dobi, ki traja od 2. do 8. leta, odtrgan iz človeškega načina življenja, pozneje le težko privadi na življenje med ljudmi in ostane za večno obsojen na življenje na nekaki vmesni stopnji med človekom in živaljo.

Otroci, ki so doraščali med zvermi, se težko privadijo na ljudi

Te izkušnje so se izkazale kot resnične na obeh deklicah Kamali in Amali. Amala je imela 8 let, ko so jo ujeli in se je pozneje le težko navadila na človeško govorico in se je naučila le okrog 45 besed, dočim je mlajša, Amala, ki je pri ujetju bila stara le dve leti, brez težave prešla na normalno življenje med ljudmi.

To vprašanje je vedno zanimalo zdravnike in psihologe, zato je ujetje dečka v Lucknowu zbudilo ne le veliko radovednost v javnosti temveč resno zanimanje v znanstvenih krogih. Medtem ko se je zanimanje splošne javnosti kmalu poleglo, pa zdravniki še naprej študirajo in opazujejo ta res izredni pojav.

Prvi dnevi med ljudmi so bili zanj strašni...

Prvi dnevi, ki jih je deček — volk preživel med ljudmi, so morali biti zanj strašni. Ko so ga oblekli, je z divjo, živalsko jezo, strgal raz sebe oblačila. Prve čase v bolnici je po dnevi dremal, le ponoči se je zbudil, kot volkovi, ki gredo iskat plen. Toda na oknih njegove sobe so bile rešetke, in vrata so bila trdno zaklenjena.

Kako je deček prišel med volkove, nihče točno ne ve, vendar je najverjetnejša razlaga tale: V Indiji imajo kmetice navado, da nosijo s seboj na polje dojenčke, ki jih po-

tem položijo v senco pod kakšno bližnje drevo. Mimo je prišla volkulja, ki ji je kak druga zver ukradla ali raztrgala mladiče in ker so jo bolele mleka polne dojke, je ukradla sedaj človeškega dojenčka, da ga doji. Otroci so rasel med volkovi in privzel vse volčje navade. Ko so ga natančno preiskali, so ugotovili, da je doslej hodil le po vseh štirih, kajti njegove roke in noge so bile tako prilagojene na hojo po vseh štirih, da so skoraj izgubile sličnost z udi normalnega človeka. Od komolca pa do dlani je bila koža žuljava in otrdela, isto tudi na kolenih, znamenje da se je nanje stalno opiral pri plazenju. Tudi njegovi zobje so bili neobičajni. Bili so izredno močni in podočniki so bili podobni čekanom, kot pri volkovi.

Po dveh letih „bivanja“ v civiliziranem svetu pa je deček Ramu (po indijsko: mla-

di volk) le malo napredoval. Sicer ne dremlje več podnevi, sedaj ne uživa več samo surovega mesa, ampak je tudi običajno človeško hrano. Dočim je od začetka srkal vodo po živalsko (recimo kot pes) z jezikom, jo sedaj pije kot ljudje. Tudi obleke ne trga več. Toda to je vse. Zato zdravniki menijo, da so bile Pinelove ugotovitve pravilne in pravijo, da se bo Ramu le težka vživel v normalni način človeškega življenja, kajti ko so ga ujeli, je bil že star okrog devet let, to se pravi, da je že prekoračil otroško dobo, v kateri se človeško bitje navzame svojih glavnih življenjskih navad.

Poleg zdravnikov in učenjakov pa so na bolnico v Lucknowu navahili tudi radovedneži vseh vrst, ki so hoteli videti to čudo, dečka — volka, toda uprava jih je kratko malo odslovila, kajti Ramu je na koncu koncev le nesrečno človeško bitje, ki mu je treba pomagati, ga vzgajati, ne pa ga razkazovati kot kako cirkuško atrakcijo.

Idealno darilo...

PALMERS

Boni v kovancih

veljavni za neomejen čas in za vse blago

UMETNE VIHARJE

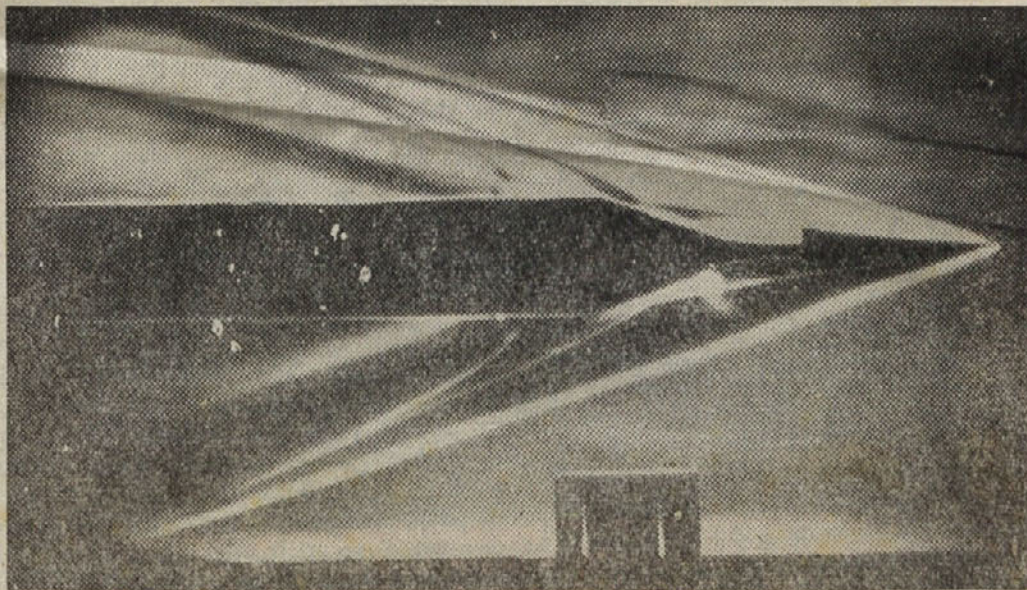
proizvajajo za preizkušanje letal

V poskusnem zavodu ameriškega letalstva v Tullahoma proizvajajo v posebnem kanalu veter z brzino 6.500 km na uro. V tem kanalu preizkušajo trdnost reakcijskih letal, ki so hitrejša kot zvok, letalskih motorjev in radijsko uravnavanih izstrelkov.

Za proizvodnjo te ogromne hitrosti zračnih tokov uporabljajo dva motorja, od katerih ima vsak proizvodno moč 83.000 konjskih sil, in še dva manjša motorja s proizvodno močjo po 25.000 konjskih sil.

Skupna moč vseh štirih motorjev torej znaša 216.000 konjskih sil in bi zadostovala za preskrbo energije za mesto z 200.000 prebivalci.

Poseben aparat za proizvodnjo vetra, ki ga gonijo omenjeni motorji, meri 180 metrov v dolžini in proizvaja pravcate orkane v vetrovnem kanalu, ki je razdeljen v dva prekata, od katerih je vsak tako širok, da bi v njem lahko stale štiri vrste avtomobilov ena poleg druge.

Pričujoča slika prikazuje zračne valove, ki nastajajo v poskusnem kanalu, ko veter z hitrostjo 6.500 km trči na koničasto oviro, podobno izstrelku. (AND)

FRAN ERJAVEC, PARIZ

70

KOROŠKI SLOVENCII. DEL

Za časa regentstva se je vnovič zaostila turška nevarnost, zato so morali Korošci zopet globoko poseči v svoje žepe in poslati na Hrvaško novih čet. Leta 1592. so pa doživeli krščanske čete hud poraz pri Karlovcu in to je tudi regentstvo prisililo zopet k popuščanju nasproti protestantskim stanovom. Toda že na dan sv. Ahaca (22. VI.) naslednjega leta je prišlo do znamenite bitke pri Sisku, pri kateri so imeli odločilen delež ravno Slovenci in tu so bili Turki tako temeljito poraženi, da se je odslej turška nevarnost za slovenske dežele prav bistveno zmanjšala. Hudi boji ob turški meji, v katerih so bile vodilno soudeležene ravno slovenske dežele, so pa divjali seveda še tudi v naslednjih desetletjih, tako da je vladal po vseh naših deželah še dolgo velik strah, kdaj bodo vnovič prihrumeli.

V verskih zadevah regentstvo ravno zaradi turške nevarnosti ni moglo pokazati niti tiste odločnosti kakor poprejši nadvojvoda Karel, zato so se lahko protestantje zopet precej nemoteno razbohotili, čeprav kakih posebnih novih pravic niso mogli doseči.

Toda precej več odločnosti je začela sedaj pokazovati cerkvena oblast, opogumljena po nadvojvodovi materi. Papež je salzburškemu nadškofu in ogleškemu patriarhu izrečno naročil izvršiti po Koroškem vizitacijo. Ta je bila izvršena konec l. 1592. Ker je bil tudi bamberski škof novemu beljaškemu vicedomu Stadionu ukazal, naj

podpre patriarha, so morali že ob tej priliki trbiški in smohorski protestantje vrniti katoličanom ugrabljene cerkve. Za beljaško cerkev se je pa vnela l. 1594. ostra šestletna pravda, ki je šla do samega cesarja in je vzbudila pozornost v vsem rajhu, ker so z odločnimi Beljani potegnili tudi stanovni vseh treh notranjeavstrijskih dežel.

Medtem se je nadvojvoda Ferdinand vžgajal pri jezuitih v Ingolstadt v strogo katoliškem duhu. Toda mati ga je že l. 1595. odpoklicala od tu, da je prevzel najprej soudeležbo pri vladnih poslih, poleti naslednjega leta pa nastopil polnoveljavno vse pravice deželnega kneza. On je bil brezobziren katoličan in je kazal pri tem izreden pogum, politično pa je bil malo sposoben in čisto odvisen od svojih svetovalcev. Ljubil je bolj lov nego naporne vladne posle. Zaradi svoje velike zapravljenosti je živel v trajnih denarnih stiskah in tudi njegova armada je bila precej zanemarjena, čeprav je izžemal iz svojih dežel ogromne vsote. Ko se je n. pr. pozneje oženil njegov najstarejši sin, je morala le Koroška prispevati za samo opremo 20.000 gld in 3000 cekinov še posebej „za poklon“. Prisegel in sprejel je poklonstvo koroških stanov dne 28. I. 1597. na Gosposvetskem polju ob navzočnosti vse svoje družine, cesarskih komisarjev in vojvodskega kmeta Klemena Hrzoza iz Blažje vasi. O protestantskem obrazcu zaprisege ni bilo niti govora več in zaskrbljeni stanovni so se morali pokorno ukloniti. To je bilo pa tudi zadnje poklonstvo na Gosposvetskem polju, združeno z večjimi slavnostmi.

Mladi nadvojvoda je pokazal že takoj pri prevzemu vladnih poslov ponovno samozavest in katoliško odlo-

Poljski vojni ujetniki se vračajo

Vsako vojno ujetništvo je trdo in evropska javnost se je zadnja leta zgrazala nad krutostjo Sovjetov, ki so še deset let po vojni zadrževali v ujetništvu svoje nekdanje sovražnike Nemce in Italijane. Ko so pa sedaj spustili v domovino tudi te, pa se je iz uradnih komunističnih listov in radijskih oddaj zvedelo, da so spustili v domovino tudi „gotovo število Poljakov“, ki so bili zajeti leta 1939, ko sta Sovjetska zveza in Hitlerjeva Nemčija sporazumno napadli Poljsko.

S tem je bil prvič uradno priznan obstoj poljskih vojnih ujetnikov v Sovjetski zvezi. Končno je Poljska po Hitlerjevem napadu na Sovjetsko zvezo leta 1941 iz sovražnice postala sovjetska zaveznica, vendar so Sovjeti s Poljaki še slabše ravnali kot z Nemci.

Kot je „Oesterreichische Neue Tageszeitung“ na Dunaju poročala dne 26. oktobra 1955, bi naj odpust iz ujetništva zadeval okrog 3.000 poljskih častnikov, od katerih so bili nekateri že od leta 1939 v sovjetskem ujetništvu. Dobili bi naj tudi neko odškodnino, ker je bilo njihovo dolgo ujetništvo „pomota“, zatrjujejo poljski krogi v Ženevi. Prvih 700 mož je baje že prispelo v Varšavo. Doslej ni bilo mogoče ugotoviti točnega števila Poljakov, ki so bili leta 1939 in 1940 s silo odvedeni v Sovjetsko zvezo. Po podatkih zadnjega poslanika poljske demokratične vlade Jana Ciechanowskega v Washingtonu iz leta 1947, bi naj znašalo skupno število odvedenih Poljakov poldrugi milijon oseb. Dne 17. septembra 1940 je uradni organ sovjetske armade „Rdeča zvezda“ poročal, da je poleg civilistov bilo zajetih in prepeljanih v sovjetska taborišča okoli 181.000 poljskih vojakov. Med temi je bilo 12 generalov, 58 polkovnikov, 72 podpolkovnikov in 9000 nižjih častnikov. V zadnjih mesecih vojne leta 1945, ko so sovjetske vojske preganjale umikajoče se Nemce preko Poljske, so sovjetski vojaški oddelki tudi sistematično uničevali odrede poljske uporniške vojske, ki se je vsa leta borila doma proti Nemcem, vendar je bila podrejena demokratični poljski vladi v Londonu. V začetku je uporniška vojska zelo pomagala sovjetskim armadam pri uničevanju Nemcev in so na primer z njihovo pomočjo mogli Sovjeti zasesti mesto Vilno. Vendar pri največjem podvigu poljske uporne armade — pri uporu v Varšavi — so Sovjeti pustili Poljake na cedilu. Čeprav so sovjetske vojske že bile v bližini mesta, so svoje napredovanje ustavile in mirno pustile, da so Nemci s Poljaki krvavo obračunali. Sovjetska vlada je celo prepovedala angloameriškim letalcem, ki so hoteli priti na pomoč Poljakom v Varšavi, pristajanje na sovjetskih tleh.

Pri prvih stikih med poljskimi in sovjetskimi oddelki so sovjetski poveljniki svoje poljske kolege sprva zelo prijazno sprejeli, a čez nekaj dni so dali vse častnike zapreti. Nekaj so jih na mestu postrelili, ostale pa odpremili v Sovjetsko zvezo.

nost, kar ga je seveda spravilo takoj tudi v huda nasprotstva s protestantskimi stanovi. Slednji so se pritoževali pri cesarju, a nadvojvoda je odgovarjal, da so stanovni in mesta sami pogazili bruško (Bruck) „pacifikacijo“ iz leta 1578., ker da so šli daleč preko nje (po mnogih mestih so n. pr. kratko malo pregnali katoliške mestne svete in sodnike ter postavili protestantske ipdb.). Strastni pastori so si dovoljevali večkrat prav neverjetna surova izjavanja in hujskanja proti samemu vladarju. Izjavil jim je, da veje med njimi duh upora in da mislijo celo na republiko, zato je dolžan varovati pravice deželnega kneza. Mladega nadvojvoda so svarili, naj se ne igra z ognjem, toda on se za to ni zmenil, temveč je takoj započel tisti zgodovinski boj, ki ni le za vedno odločil verske usode slovenskih dežel, temveč dokončno zlomil tudi vrat tistemu plemstvu, čigar politična moč je pri nas že tri sto let stalno naraščala in že grozila popolnoma podvreči si tudi vladarjevo.

Prva Ferdinandova skrb je bila okrepiti vojaško obrambno silo v notranjosti svojih dežel in v vojni krajini, ki je varovala njegovo Notranjo Avstrijo pred Turki. Za ozdravitev razrvanih financ je zahteval nove prispevke od deželnih stanov, razen tega je pa prodal tudi on več deželnoknežjih gosposčin raznim velikašem, kar so bili prisiljeni delati že njegovi predniki. Posebno zgrešeno pa je bilo njegovo razvrednotenje denarja, ki ga je izvedel l. 1621. To je povzročilo silno draginjo, otežilo zlasti življenje rudarjev, ohromilo vse gospodarsko življenje in privedlo celo do nemirov. Tri leta zatem je skušal sicer popraviti zagrešeno napako, toda zadane gospodarske rane so se le počasi celile.

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

TINJE — VOLMAT

Pred prazniki nas je zapustila stara Kopačeva mati v Volmatu. Marljiva žena, ki je služila domu in družini in bila tudi kot voditeljica rožnovenskih sester v našem far-nem življenju na prvem mestu, je dosegla častljivo starost 85 let. Pri vsakem vremenu in v vsakem letnem času je rajna mati hodila dolgo pot iz Volmata k tinjski farni cerkvi in tako bila vzor mladim in starim.

Pogrebne obrede sta opravila č. gg. Goršek in Gabruč, ki sta oba spremila pokojno od hiše žalosti v Volmatu na tinjsko pokopališče.

Poslovilne besede na grobu je govoril č. g. Goršek kot bivši dolgoletni tinjski kaplan in posebno naglasil, da so pogrebci odnesli velik kos Kopačeve hiše.

Pokojni materi bodi lahka domača zemlja.

GREBINJ

Nasilje. Običajna fraza, da na Koroškem manjšina pošiljuje večino, se je udomačila tudi pri nas. Tako se je o nasilju dvojezične šole posvetoval tudi naš občinski odbor. Pri tem posvetu so občinski očetje trdili, da v Grebinju še nikdar ni bilo poka slovenščine od ustanovitve šole leta 1833, če izzamemo čas 1919-20 in 1945-55.

Kako to nasilje v resnici izgleda, naj nam pokažejo številke.

Leta	Nemci	Slovenci
1880	540	2789
1890	664	2871
1900	560	2707
1910	841	2344
1923	2118	1031

Pri teh uradnih številkah prebivalstva torej v Grebinju ni bilo pouka v slovenščini. Uradna statistika ne govori o vindšarjih, marveč o Slovencih. Ljudje se tudi niso izselili. Kje so torej? V prihodnji številki bomo natančneje poročali, kako je bilo v preteklosti glede pouka slovenščine v Grebinju, da se bo točneje videlo, kdo danes izvaja nasilje.

Slovenci smo bili vedno za to, da se otroci učijo obeh deželnih jezikov, ker smatramo, da je enakopravnost predpogoj mirnega sožitja v deželi in ker tudi verujemo, da se vsaka krivica v zgodovini maščuje, četudi tako maščevanje čaka včasih stoletja.

Da se hoče našo mladino oropati njene osnovnega naravnega zaklada, materine govornice, pa je samo dokaz, da gospodje niti po božjih in človeških postavah in tako tudi z ozirom na državne pogodbe nočejo razumeti, kaka odgovornost za vso bodočnost leži na njihovih ramenih.

TINJE

Danes samo nekaj števil, ki so jih nekateri že morda pozabili. Da pa nas ne bo nihče mogel dolžiti šovinizma in protidržavnosti, bomo navedli samo nekaj uradnih podatkov ljudskih štetij.

Leta	Nemci	Slovenci
1880	23	533
1890	26	610
1900	29	579
1910	147	449
1923	452	90

Z izjemo nekaj priseljenih družin smo na današnji Tinjčani njihovi potomci.

Pri nas prav zares ni treba nobene slove-

Pri nas na Koroškem

nizacije, pač pa te številke dokazujejo, da se je z vsemi sredstvi vršila germanizacija. Naša dolžnost pa je, da damo svojim otrokom to, kar smo od svojih staršev sprejeli in prevzeli, kajti sicer bomo stali pred vse-mogočnim Sodnikom in ne bomo mogli dati odgovora za talente, — to je za darove — ki smo jih prejeli.

HODIŠE

Skoraj nič se ne oglašamo več. Pred leti je bilo v Hodišah razgibano kulturno življenje in smo od časa do časa lahko poročali o lepo uspešnih igrah in drugih prireditvah v Starčevem „Domu sv. Jožefa“. A „zdaj vse minulo je...“ Nove prilike ter radio in druge priložnosti za kratek čas doma in v bližnjem mestu so tako uspavale zanimanje za domačo prosveto, da naši igralci že dokaj let „štemplajo“. „Pevski koncert“, ki ga tu in tam ob sodelovanju nemško pojoče „Leonhardsgilde“ priredi zbor Prosvetnega društva „Zvezda“, je le blede senca nekdanjega slovesa hodiških prosvetarjev in njihovih Izobraževalnega društva istega imena.

Sicer se pa tudi pri nas zgodi marsikaj zanimivega, samo ni nikogar, ki bi vsako reč dal v časopis. Enj umirajo, drugi se ženijo, gospodarji si belijo glave, kako bi se dalo osušiti ogromno blato med Hodiškim in Reavčnikovim jezerom, delavci pa zidajo nove domove. Skoraj kakor gobe po dežju rastejo lične hišice iz tal. V Dvorcu na Piševem gruntu je nastala že cela vas. Zdaj bodo pa na farovski njivi, s katere je zelo lep razgled na jezero in Jepo, začeli zidati kar štirje. Prav imajo, saj je pri nas res veliko pomanjkanje stanovanj. Na ta način svoj težko prislužen denar najbolje naložijo zase in za otroke. Pa tudi letoviščarji bodo veselili teh novih hišic, v katerih jim bodo gotovo kmalu na razpolago prijetna prenočišča.

Razen teh zanimivosti se je v teku tega leta seveda dogodilo še dosti drugih. A čemu vse obešati na veliki zvon.

Saj res, veliki zvon! Da, imamo ga spet, takega, da smo vsi ponosni nanj. Meseca oktobra smo ga dobili iz Inomosta in obenem z njim še tri. Teža je pa tale: 1600 kg, 800 kg, 310 kg, 180 kg. Enega imamo še od prej, tako da je v mogočnem hodiškem zvoniku zdaj pet zvonov. Gospod župnik pravi, da zvonijo v akordu „Salve Regina“. To vam je zvonjenje! Tako slovesnih Vseh svetih ko letos že ni bilo v Hodišah, odkar so leta 1916. odpeljali one zvonove, ki jih je bil napravil gospod župnik Šporn. Zvonovi so povzdignili tudi božično slovesnost, ko so za polnočnico in na Sveti dan doneli proti nebu čisti, tako prijetno brneči glasovi bronastih klicarjev.

Blagoslovitev novih zvonov je bila na praznik Kristusa Kralja. Ta dan nam bo ostal vedno v lepem spominu, čeravno je bil tako hladen, da smo vsi z zobmi šklepetali, posebno pa „tete“ v tenkih belih oblekah. Kljub mrazu je prišlo zelo veliko ljudi k slovesnosti. Le-ta se je vršila v najlepšem redu brez vsake motnje. Otroci so s primer-

nimi deklamacijami pozdravili zvonove. Po pozdravnih besedah gospoda župnika ter gospoda župana in Hanzija Schöttl v imenu komiteja so gospod prošt Trabesinger v lepi, kratki pridigi razložili pomen blagoslovljenih zvonov in nato opravili dolge obrede posvetitve, ki jih je spremljalo ubrano petje cerkvenega zbora. Nato pa je tesarski mojster Jurij Pauker s svojimi delavci srečno spravil vse štiri zvonove v visoko lino. K slavnostnemu obedu so se botri, duhovniki, pevci, tete in člani komiteja zbrali pri Sabitu in Virtu, da v prijetni domači družbi zaključijo lepi praznik ter napijejo bro-nastim „novokrščencem“. Posebno nas je veselilo, da je dan minil brez muzike in plesa, ki bi mu bila gotovo vzela mnogo svečanega razpoloženja.

Novih zvonov nismo veselili samo zavoljo lepih glasov, ampak posebno še zato, ker smo jih res vsi skupaj kupili, saj je skoraj prav vsak nekaj prispeval. Občudujemo mo-že od komiteja, da so v par mesecih mogli nabrati toliko denarja, da so se docela plačali zvonovi in da se bo čez nekaj tednov tudi že z vsemi lahko električno zvonilo. Ali nismo ob takem uspehu lahko ponosni na naše Hodiše? Vsa čast pa tudi zvonarni Grassmayr, ki nam je ustvarila zvonjenje, kakršno nam marsikaka fara lahko zavida.

KOTMARA VES

Naša občina ima celo vrsto vasi, ki leže okrog 800 m visoko in se po pravici imenuje „gorska občina“, Ravno zaradi te svoje lege so te vasi gospodarsko močno zaostale, čeprav so tako blizu Celovca. Šele letos so postale deležne blagoslova električnega toka. Na kvatno nedeljo je zasvetila luč sledečim vasetem: Šmarjeti, Novemu selu, Črezdolu, Mostecu in Brdem. Upamo, da bo električna energija pomagala težko za svoj obstoj se borečim gorskim kmetom h gospodarskemu napredku, obenem jim pa posredovala tudi duhovno in srčno kulturo.

Pri otvoritveni slovesnosti, kateri je prisostvovala poleg domačinov tudi gospoda iz Celovca, smo pogrčali slovensko pesem. Le kotmirški gospod župnik, ki je napeljavlo blagoslovil, je spregovoril slovensko. Cer-kveni slovesnosti je sledila v gostoljubni Sa-

botnikovi gostilni adventnemu času pri-merna, pa vendar prirčna izvincerkvena slovesnost.

Na božične praznike smo se letos z devet-dnevnic v okviru Marijinega obiskanja prav lepo pripravili. Spremljali smo kip Fatimske Matere božje, ki ga je nabavila Kaplanova družina, od hiše do hiše v procesiji z lučkami. Peli smo starodavno pesem: Kdo trka še? Posebno razveseljiva je bila udeležba mladine pri tej ljudski pobožnosti.

Pred mesecem se je izgubila Mežnarjeva Pavla, ki jo kljub množičnem iskanju še do danes niso našli. Naše sočutje zaskrbljeni materi!

ŠT. JAKOB V ROŽU

Trdnjava je padla, je zagrmelo po nemškem časopisju v deželi. Kar 97,99 in 87 odstotkov staršev se je izjavilo proti poku slovenščine. Zmaga, kakor jih doživljajo samo v diktaturah, pri nas pa se ponajšamo z demokracijo prav zapadnega kova. Ko sem tako prebiral poročila po raznih desničarskih in levičarskih listih o naprednosti in kulturnosti rožanskega osrčja, sem pregledal kot domačin vse naše domove in si ogledal tudi podrobno našo preteklost in tam so mi padle najbolj v oči številke uradnih ljudskih štetij, katere naj bi si tudi naši šentjakobčani ogledali. V današnjem bliskovito hitrem času tako radi pozabimo na našo naravno povezanost s predniki. Pri uradnih ljudskih štetjih so našli:

Leta	Nemci	Slovenci
1880	40	2823
1890	21	3004
1900	26	2876
1910	360	3176
1923	2120	1447

Naj sedaj reši kdo uganko, kako naj bi pri nas prišli v teku 70 let od poldruga odstotka Nemcev na 99 odstotkov. Mogoče so pri nas na Koroškem iznašli nove osnove potomstva in ne veljajo več Mendeljevi zakoni, da iste vrste dajejo samo istovrstno potomstvo. Ker pa te velike naravne skrivnosti, ki se skriva v božjem stvarstvu, še niso mogli ovreči, pa moremo samo na drug in to je političen način to uganko rešiti. In sicer: Ali se vpraša samo tistega, ki je proti slovenščini in se njegovo tolmachenje prizna za voljo ljudstva, ali pa se najprej onega, ki hoče slovenščino, označi kot protidržavni element in se ga potem vpraša, ali hoče svojo protidržavnost potrditi tudi s svojim podpisom.

Zdi se nam, da je to vsekakor zelo nevarna igra in to ne samo za Št. Jakob, marveč za našo Koroško in našo Avstrijo.

Biseri jubilej v Šmiklavžu na Dravi

Nadvse redko slavnost je obhajala naša fara na prvo adventno nedeljo. Proslavljali smo diamantni jubilej organistovske službe našega spoštovanega organista Janeza Rutarja. Zaradi njegove prevelike ponižnosti pa je bilo potrebno, da so se vse priprave za proslavo vršile tako tajno, da so ostale slavljenca do zadnjega popolnoma prikrite. Upravičeno smo se namreč bali, da bi se slavljenec utegnil še v zadnjem trenutku umakniti proslavi in nas s tem spraviti v zadrego.

Ob 2. uri popoldne se je zbrala farna družina v farni cerkvi, da v okviru slovesne adventne pobožnosti proslavi 60-letnico službovanja našega vrlega organista.

Proslava je jasno pokazala, kako visoko spoštovanje uživa naš dravski organist ne le v svoji domači fari, ampak tudi še preko njenih meja. Kajti k proslavi so prihiteli tudi gostje iz sosednjih župnij, med njimi štirje duhovniki, in sicer č. g. duh. svetnik Ulbing (župnik v Škočdolu), č. g. Barbič (župnik na Pečnici), č. g. Nagele (župnik pri Mariji na Zilji) in č. g. Čebul (župnik v St. Lenartu pri 7 studencih). Domačemu pevskemu zboru pa so se pridružili še cerkveni pevci iz Pečnice in Marije na Zilji ter pod vodstvom župnika Nageleta ubrano prepletali adventno pobožnost z izbranimi Marijinimi pesmimi. Pred izpostavljenim Najsvetejšim so v ljudskem petju mogočno zadonele pete lavretanske litanije.

Po asistiranem blagoslovu pa je domači dušni pastir v svojem nagovoru orisal namen in pomen jubilejne proslave, da bi se zavedli, kako odlično poslanstvo ima organist in cerkvenik v zvestem izpolnjevanju svoje svete službe Bogu v čast in vernikom v pobudo. Izrekel mu je zahvalo fare za vso požrtvovalno skrb v zvestem opravljanju 60-letne organistovske in večdesetletne cer-

kovniške službe ter prebral posebno zahvalno pismo našega prevzvišenega nadpastirja. Kot namestnik dekana je ob koncu cerkvene slovesnosti spregovoril tudi še č. g. svetnik Ulbing, mu izrekel čestitke ter se mu zahvalil tudi v imenu sosednje skočdolske fare, v kateri je jubilar svoj čas tudi pri-skočil na pomoč kot organist.

Slavljenec pa je orglal več let tudi v sosednji pečniški fari, ko je tamošnji župnik soupravljal dravsko farno, poleg tega je mimorede preizkušal iz same ustrežljivosti tudi še orgle „v Fari“, t. j. v Rožku. Ko dravska fara ni imela svojega dušnega pastirja, je tedanji cerkvenik in organist Rutar bil med drugim poverjenik Mohorjeve družbe za dravsko farno; od hiše do hiše je širil dobre knjige in naše katoliške liste, katerih zvest naročnik je ostal do danes.

Rodil se je naš jubilar leta 1877 pri Hajnzelnu na Dravi. Po končani ljudski šoli se je šel šolat k orglarskemu mojstru Grafenauerju na Peravo v Beljaku, pozneje pa je izpopolnil svoje znanje še na konzervatoriju v Ljubljani. S svojim osemnajstim letom je 1895 nastopil na Dravi najprej samo organistovsko, pozneje pa tudi še cerkovniško službo.

Kljub visoki starosti 78tih let še danes redno in vestno oskrbuje službo, ki jo je prevzel pred 60 leti.

Po cerkveni slavnosti so pevci s Pečnice, z Zilje in z Drave pred cerkvijo zapeli slavljenca „Zadoni nam...“, nato pa ga spremljali v župnišče, kjer je ob domači pesmi sledilo nekaj prijetnih uric izvincerkvene proslave.

Dal Bog, da bi slavljenec ostal še nadalje čil in zdrav. Iz srca mu želimo, da bi obhajal v naši sredi tudi še železni jubilej svojega službovanja.

Blagoslovitev novih zvonov v Hodišah

Na delo za izboljšanje orne zemlje

(Nadaljevanje s 50. številke)

Z organskimi gnojili smo dali zemlji toplo, življenje in hrano bakterijam, ki pripravljajo hrano rastlinam. Zato je dobro gnojena zemlja rahla in kot goba vodo dobro drži. Vsled hlevskega gnoja in drugih organskih snovi, ki v zemlji sprsteno, je temne barve in zato toplotne sončne žarke nase vleče, se hitreje segreje in toploto dobro drži.

Kjer primanjkuje hlevskega gnoja in komposta ali kjer ni mogoče uporabljati zeleno gnojenje, tam si pomagamo z **umetnimi gnojili**. V organskih gnojilih so za rast potrebne rastlinske hrane, ki je v zemlji duška je največ, fosfornih in apnenih snovi pa bolj malo. Če bi hoteli doseči visok pridelek, bi morali podorati zelo veliko hlevskega gnoja. Tega pa navadno vedno primanjkuje. Z umetnim gnojenjem pa damo rastlini samo tisto hrano, ki je potrebna največ. Iz prakse in teorije pa vemo, da je višina pridelka odvisna od tiste potrebne rastlinske hrane, ki je v zemlji **najmanj** (zakon minima — manjšine). Kakor hitro pa dodamo rastlini tiste hrane, ki je je najmanj, se pridelek takoj sorazmerno zviša in to, dokler se ne pojavi pomanjkanje katerega drugega hranila, ki s tem zavzame mesto minima — manjšine v zemlji. Največ vreden je ta način gnojenja, kjer poleg hlevskega gnoja uporabljamo tudi umetna gnojila v toliki meri, da dopolnimo snov, ki je je najmanj in je zlasti njej (rastlini) najbolj potrebna. Z ozirom na način gnojenja delimo rastline v dve glavni skupini. V prvo prištevamo rastline, ki dajo veliko zelene gmote. Te so: zelje (solate, špinata), trave in detelje; delno tudi okopavine. Vse rabijo največ dušične hrane, nekoliko več ali manj kalijeve soli (kalija), fosfornih snovi in apna. V drugo skupino pa prištevamo vse žitarice (žita), oljne rast-

line, stročnice (grah, fižol), čebulnice, sadno drevje in vinsko trto. Te pa rabijo enako veliko fosfornih in kalijevih snovi, apna in nekaj manj dušika. Če bi tem rastlinam gnojili enostransko — vedno le s hlevskim gnojem, ne bi dobili tako visoko kvaliteten pridelkov, kakor jih da rastlina, ki ji je bilo pravočasno pognojeno s tisto hranilno snovjo, ki je ona potrebuje v največji meri.

Nekoč so nekateri kmetijski strokovnjaki, učili, da zadostuje že samo gnojenje z umetnimi gnojili. Drugi so zopet trdili, da so vse le naravna gnojila. Danes vemo, da enostransko gnojenje ne da zaželenih uspehov, in vemo tudi, da je zemlja odpovedala zlasti tam, kjer so uporabljali samo umetna gnojila. S temi gnojili damo rastlini eno ali več hranilnih snovi v zgoščeni (koncentrirani) obliki. Te snovi morejo rastlini koristiti le v toliko, v kolikor so v vodi raztopljene in so rastlini v dopolnilo k ostalim hranilnim snovem. Večje količine teh snovi zemlji ne morejo koristiti in ji celo škodujejo, če jih je preveč. Pri uporabi umetnih gnojil se je treba ravnati po potrebah zemlje, rastline in po navodilu, po katerem smemo umetni gnoj trošiti ali mešati z drugimi gnojili.

Kako spoznamo, katerih snovi zemlji primanjkuje? Najhitreje to izvemo, če pošljemo vzorec zemlje v kemični laboratorij, kjer so strokovnjaki, ki nam pošljejo natančno „analizo“, ki nam pove, katerih snovi zemlji primanjkuje. Najbolj navadno in tudi zanesljivo pa je stalno opazovanje rastlin in rasti. Gospodar, ki ima ljubezen do rodne grude, bo kmalu opazil rast in spremembo v rasti na eni ali drugi njivi. Videl bo, da ista kultura na neki njivi kljub pravilnemu gnojenju ne da toliko pridelka kot na drugih njivah. Kjer pa je gospodar, ki je obiskoval kmetijsko šolo in se tam naučil, da je razmeroma lahko spoznal potrebe obdelovalne zemlje, bo že vnaprej vedel, kako mora gnojiti in zemljo pripraviti, da bo čimveč pridelal. (Konec)

Zastoj na mednarodnem lesnem trgu

Izvoz rezanega lesa v Zapadno Nemčijo in Italijo je zadnje čase nekoliko zastal. Nemci le z obotavljanjem sklepajo kupčije in še to pri zelo stisnjenih cenah. Podobno smer je opaziti tudi pri italijanskih trgovcih, ki so zadnje čase računali na večje dobave iz Jugoslavije, vendar so do sedaj njihova pričakovanja bila razočarana. Jugoslavija je namreč začela zanemarjati italijanski lesni trg in usmerjati svoj izvoz v oddaljene prekomorske dežele, kot n. pr. Argentino. Pri tem se predvsem poslužuje Reke kot izvozne luke, na škodo Trsta.

Nekoliko bolj živahen je bil avstrijski lesni izvoz v države Bližnjega vzhoda, pa tudi tam so nastopile nekatere težave. Tako se je v Siriji pojavila močna romunska konkurenca, ki je potisnila cene navzdol. (dol. 48 cif) za levantinski rez. Romuni so se pojavili tudi v Egiptu, vendar so nekatere velike dobavne obveznosti doslej le deloma izpolnili. Zato se je pojavilo v Avstriji znatno povpraševanje po lesu za Egipt, vendar ga je mogoče le delno izkoristiti, ker nastajajo težave pri plačilih. Avstrija namreč nima redne trgovinske pogodbe s to državo, ki bi urejala obračunavanje.

POGLED NA ZAJ

(Nadaljevanje z 2. strani)

Jugoslavija

V zunanji politiki je sedanja jugoslovanska vlada zabeležila nekaj znatnih uspehov. Po časovnem redu je prvi obisk sovjetskih predstavnikov v Beogradu, potem obisk ameriškega zunanjega ministra Dullesa in kasneje njegovega podtajnika Murphyja pri Titu na Brionih. Nadalje so prišli v Jugoslavijo grški kraljevski par in vrsta političkov iz Zapada in Vzhoda. Predsednik Tito pa je vrnil lanski obisk abesinskega cesarja Haile Selassija v Abesinijo, od koder je potem potoval v Egipt. Jugoslaviji je uspelo, da je normalizirala svoje odnose z Vzhodom in Zapadom, ter ustvarila neko svojo inatno „koeksistenco“, ki jo imenujejo aktivno koeksistenco. S to politiko je Jugoslaviji uspelo, da si ustvari neki vmesen položaj med obema svetovnim blokoma in ga izkoristi v svoj prid.

V notranji politiki v preteklem letu ni bilo opaziti bistvenih sprememb. Na gospodarskem področju pa je težko govoriti o splošnih uspehih. Proizvodnja v vrsti industrijskih panog se je sicer dvignila, toda industrija potrošnih dobrin je zelo zanemarjena. Tudi poljedelstvo je na zelo nizki

stopnji in spričo tega pa je splošni življenjski standard prebivalstva trpel. Sedaj bo glavna skrb vlade posvečena tem panogam.

Francija

Politična bilanca letošnjega leta v Franciji je prav žalostna. Sedanji parlament je bil porazdeljen na toliko strank, da ni bilo mogoče nikoli postaviti kake stalne vlade in tako so se vrstili padci ene vlade za drugo. Zadnjo vlado je sestavil Edgar Faure in po nekaj mesecih lovenja ravnotežja je tudi on padel. Toda s seboj je potegnil tudi parlament, kajti na podlagi neke odredbe v ustavi je smel parlament razpustiti, kar je tudi takoj storil.

Dne 2. januarja so bile volitve, katerih izid bo znan v nekaj dneh.

Zapadna Nemčija

Nemci tudi lahko z zadovoljstvom gledajo na preteklo leto. Tudi njim je prineslo velik gospodarski napredek, nadalje politično neodvisnost in priznanje tako od Zapada kot od Vzhoda. Niso dosegli pa svojega glavnega cilja: zedinjenja obeh Nemčij.

Komaj dobrih deset let po porazu Nemčije so se že znova pojavili nemški generali

„Gospod se mu je prikazal . . .“

(Konec)

Jezusovo prikazanje Piju XII. je precej edinstveno v zgodovini katoliške Cerkve. Veliko več beremo o prikazanjih Matere božje, posebno v zadnjih sto letih. Svetovni tisk jih sprejema najprej z zasmehom in neokusnim namigovanjem. Pa — prav po nepotrebnem — počakajmo vedno, kaj poreče sv. Cerkev! Ona vsak posamezen slučaj strogo in brezobzirno prerešeta in preizkusi, predno se izjavi o njegovem nadnaravnem značaju ali izvoru.

V zadnjih 20 letih so poročali kar o 24 „nadnaravnih“ ali „izrednih“ prikazanjih. Od teh je sv. Cerkev po strogi presoji in po dolgih raziskovanjih že štirinajstim odrekla nadnaravni izvor ali značaj. O osmih slučajih pa se še ni izrekla. Le v treh slučajih so lokalni škofje dovolili čiščenje: v Beauraing-u, kjer se je l. 1932 prikazala Mati božja, in v Banneux-u (v Belgiji), kjer se je prikazala l. 1933, in pa v Sirakuzah na Siciliji, kjer se je l. 1953 podoba Matere božje osolžila. O ostalih še nepotrjenih ali zavrženih prikazanjih pa so poročali: 2 iz

Španije, 5 iz Italije, 5 iz Nemčije, 4 iz Francije in po 1 iz Brazilije, Filipinov, Avstrije, Romunije, Poljske in Ogrske.

Vsa resnična prikazanja od poapostolskih časov sem so privatnega značaja, čeprav največkrat namenjena najširšim vrstam vernikov. Tudi kdor jih ne sprejme, je še vedno lahko dober ud katoliške Cerkve. Je pa dostikrat zelo koristno, da jih sprejmemo ali se celo po njih ravnamo, ker vsebujejo navadno časovno zelo koristna in celo potrebna sporočila in navodila svetu, da ga rešijo grozečih nevarnosti. Iz sadov, ki jih rode v dušah, lahko sodimo na njihov izvor. — Prikazni sv. Mariji Marjeti Alakok so nam oživile pobožnost do presv. Srca Jezusovega, Lurd nam je potisnil rožni venec v roke . . . Fatima nas sili na kolena v pokori in spreobrnjenju. — Kaj pa — Gospodova prikazen sv. očetu? Zaenkrat ji še ne vemo pravega pomena. — Pa ga bomo morda kmalu zvedeli. Vsi večji izredni božji posegi v zgodovino človeštva so bili najraje pred ali pa med velikimi, usodnimi svetovnimi dogodki. —dren

VABILO

Dekleta kuharskega tečaja v Goričah pri Miklavčevem vabijo vse prijatelje in znance na zaključno prireditev in razstavo, ki bo v nedeljo 8. januarja 1956 v gostilni Helene Planteu v Goričah.

Razstava bo odprta zjutraj od pol 9. ure in zvečer do 7. ure. Razstavljene stvari se razprodajajo.

Pričetek odrskega nastopa bo ob 2. uri popoldne.

Prisrčno vabljeni!

Tečajnice

Spalnice, domovinskega značaja, lepe obloge ročnih del, dobro in močno narejene. — KÄRNTNER HEIMATWERK, Klagenfurt, Herrengasse.

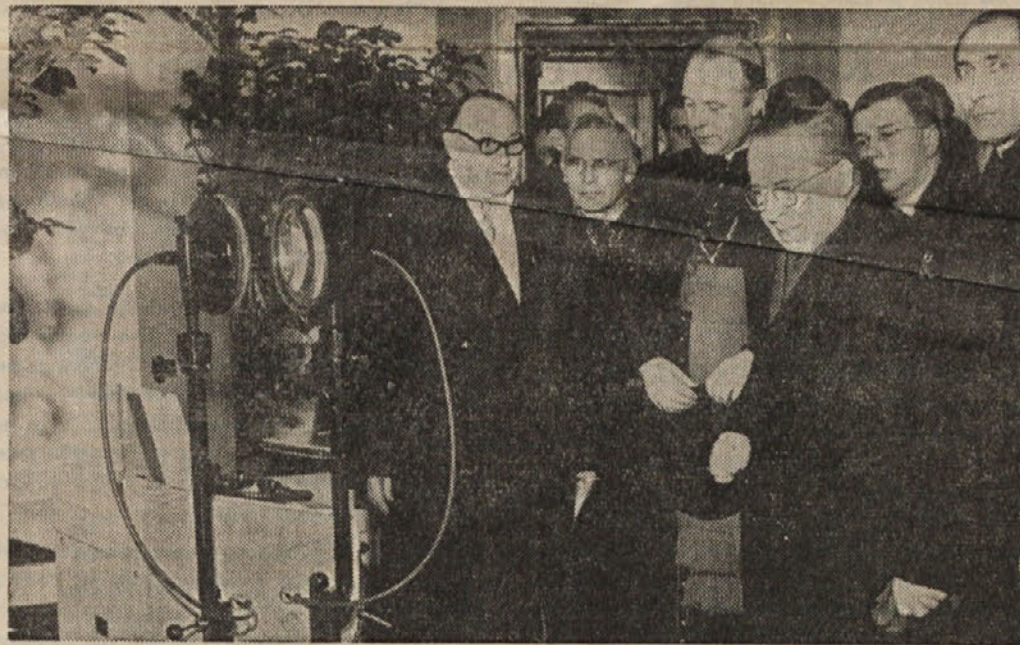
BUKOV, HRASTOV in OKROGLI LES tudi vejat les kupuje vsa-

ko množino, kakor tudi les z listjem WEISSBACHER. Izdelava prago in žaga. — Celovec-Klagenfurt, Schulgasse 26, telefon 48-33.

Crke za portal in „Neon“-razsvetljavo pri Jenoch, Klagenfurt, Herrengasse 14.

Pkw Fiat 1100/1939 S 8000.—
Pkw Fiat 1100/1939 S 5000.—
Lieferwagen Austin S 12000.—
kakor tudi diverzna vozila v dobrem stanju pri

AUTOVERWERTUNG
Schrottvertrieb Franz Rumwolt
Klagenfurt, Flatschacher Strasse 18

Za 80-letnico papeža Pija XII. so avstrijski katoličani podarili svetemu očetu popolno opremo za fizikalno-zdravstveni institut. — Na sliki sprejema dar apostolski nuncij na Dunaju nadškof Delle Piane.

Globasnica Vas vabi!

Katoliško prosvetno društvo v Globasnici bo priredilo v nedeljo, dne 8. januarja 1956 ob pol 3. uri popoldne pri Šoštarju v Globasnici lepo **BOŽIČNO PREDSTAVO**.

Na to prireditev vabimo vse globaske farane in sosede.

Društveni odbor

URADNE OBJAVE

CERKVENI PRISPEVKI

„Javen poziv“

Vse katoličane, ki so dolžni plačevati cerkveni prispevek, pa ga za četrto četrtletje 1955 (zaključno 1. decembra 1955) še niso plačali, pozivamo, da v opominjalnem roku treh tednov, ki se začne 1. januarja 1956, brez nadaljnjega poziva plačajo svoj prispevek do 21. januarja 1956 pri pristojnem župnem cerkvenem svetu in da pokažejo obenem svoj davčni predpis ali mezni izkaz. Cerkevni prispevek je po zakonu dolg, ki se mora plačati in Cerkev nima dolžnosti, da bi ga po svojih organih pobirala. Ako prispevek ni plačan, je dovoljena pravna pot. Organi, ki pobirajo cerkveni prispevek, uživajo pravno varstvo in imajo pravico, da zaračunajo 2% zaostalega cerkvenega prispevka kot pobiralno pristojbino. Za četrtna plačila naj se posebno upoštevajo sledeči roki, in sicer: 1. marec, 1. juni, 1. september, 1. december.

Finančna zbornica krške škofije vošči katoličanom, ki so dolžni plačevati cerkveni prispevek, vesilo novo leto in obilo božjega blagoslova.

Finančna zbornica krške škofije
Celovec, Marianengasse 2.

Vsem odjemalcem in gostom, sorodnikom in znancem želi prav srečno in veselo novo leto

TRGOVINA IN GOSTILNA

MARIA KOFLER, Šmarjeta v Rožu

V dolgih zimskih večerih vam bo najboljša razvedrilo **RADIO** APARAT od trdke

JOHAN LOMŠEK
ST. LIPS P. EBERNDORF

O novo leto

Ulice v mestu hrume. Po njih brnijo nepregledne vrste avtomobilov. Po pločnikih se prelivajo reke ljudi, ki hite vsak po svojem opravilu.

Med to množico se preriva mlad fant, ki prodaja mimoidočim časopise. Skoraj hripav je njegov glas, ko kliče naslove časopisov in jih ponuja ljudem. Kup časopisov v njegovi torbi se manjša, drobiž v njegovem žepu se pa množi. In ko se bliža mali kazalec bližnje stolpne ure dvanaesti uri, so vsi časopisi razprodani. Fant odhiti domov, po- uži je v naglici borno kosilce, nato pa zopet na delo. Kmalu po poldnevu izidejo že popoldanske izdaje časopisov. Denar se nabira dokler ne poide zaloga časopisov. Zdaj pa le brž na upravo, kjer odšteje dolžni znesek. Zaslužek — sicer majhen, a vendar je nekaj — odnese bolni materi. Ker sama ne more delati, mora on skrbeti za njo. Misli: deček si bo sedaj pač privoščil počitek, saj si ga je pošteno zaslužil. Pa se motiš. Le poglej! V podstrešni sobici — tam je namreč njegovo stanovanje — sede fant za mizo in v naglici poveljeva. Nato privleče s police kupe knjig, ki jih zloži na mizo. Vzame jih v roke in jih prebira.

Uči se slovnico, zgodovino, računstvo, zemljepisje in vse, kar je potrebno človeku, ki hoče v življenju kaj doseči. Fant do sedaj še ni obiskoval šole, pa skuša nadomestiti, kar je zamudil. Čas beži. Ura kaže deset, enajst, polnoč in dečko se uči, uči. Šele ko je predelal vse, kar si je bil določil, leže k počitku. Drugi dan se delo prične znova. Čez dan prodajanje časopisov, zvečer pa učenje. In tako gre iz dneva v dan, leto za letom...

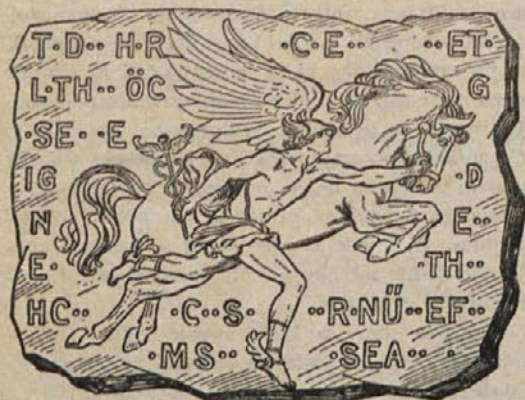
Par desetletij pozneje. Dečko je zrasel v moža. Misli, da še prodaja časopise? Kaj šel! Ni se zaman učil dolga leta pozno v noč. Danes je lastnik celega mesta avtomobilskih tovarn. V tem tovarniškem mestu se vrstijo stavbe poleg stavbe, v katerih izdelujejo avtomobilске dele. In skozi te stavbe hodi in nadzira delo nekdanji prodajalec časopisov.

To zgodbo, ki je do pičice resnična, bi lahko kar zaključil. Pa — da ti bo morda le malo v korist, jo raztegnimo še za nekaj vrstic.

Premisli in presodi, kakšen je tvoj dan od zore do mraka! Je izpolnjen z delom? In molitvijo, ki naj izprosi blagoslova tvojemu delu? Kakšno je tvoje delo? Skrbiš in se trudiš za hrano? Če si manjši, tega še seveda ne moreš. Morda pa pomagaš zato svojim staršem? Bojim se, da ne posebno. Se morda pridno učiš? Mislim, da ne preveč. Pomagaš bližnjemu? Malo ali nič? Vprašaj se, ali ni tvoj dan prazen? Če je, dragi fant in draga dekle, preokrenita sedaj ob začetku leta svoje življenje. Pustita postajanje in lenobo in se lotita resnega dela, ki bo obrodilo v vajinem poznejšem življenju lepe sadove!

Premisli malo in — naredi črto. Pod njo si zapiši pregovor ali rek, vodilo za svoje mlado življenje v novem letu. Radoveden sem, kakšen rek si boš izbral(a).

REŠITEV

V zadnji številki smo vam stavili vprašanje, kdo zna prebrati one čudne vrstice, to se pravi, da mora najti začetek in pravo smer in bo dobil stavek iz Goethejeve „Iphigenie“.

Danes pa objavljamo pravilno rešitev, da boste to lahko primerjali z vašo rešitvijo. Vrstice pomenijo stavek: „Es fürchte die Götter das Menschen-geschlecht.“ — Brati je treba začeti spodaj, od desne na levo, vsako drugo črko. Čestitamo vsem tistim, ki so pravilno rešili.

ZA DOBRO VOLJO

Učitelj vpraša Janezka:

„Kaj bi storil, Janezek, ako bi na cesti nehote stopil gospodu na nogo?“

„Rekel bi: ‚Oprostite, prosim!‘“

„In ako bi bila gospodu tvoja vljudnost všeč in bi ti za to podaril — recimo — deset grošev, kaj bi ti tedaj storil, Janezek?“

„Stopil bi mu še na drugo nogo in mu še enkrat rekel: ‚Oprostite, prosim!‘“

Z listom „Naš tednik-Kronika“ v razmišljanje NAŠE TEŽAVE

Človek, ki je že mnogo „vandal“ po svetu, ki je služil kruh po različnih delavnicah in poslušal teoretsko znanje in tisočletno modrost po učilnicah od učenih glav, vam bo povedal marsikaj zanimivega in si utira pot kot mnogi drugi.

Poznate najbrž že to življenje, vsaj svoje osebno poznate, vendar se mi zdi, da se iz tega vse premalo učite — in ne zganete se niti v primerih, ki vas zadenejo v živo.

Nikoli ne bom pozabil teh globokih nakopičenih doživetij Slovenske Koroške. Z največjim razumevanjem bom nanizal le nekaj otenkov, ki ti dražga mladina, naj ne bo v obsodbo, pač pa v resen opomin, da je čas in prilika ter naša sveta dolžnost, da izvolimo nekaj boljšega.

Ko se naši voditelji trudijo za pravice § 7 državne pogodbe, bo imelo smisel to samo takrat, če bodo imeli dediča, ki bo te žrtve in pridobitve sprejel in olajšal starost svojih zaslužnih ljudi. Kar smo dolžni dati in kar smejemo od nas pričakovati, je: zavest, da je spet generacija na skrivnostni verigi človeštva, ki ima življenje sama v sebi in je pot, po kateri hodi, njena.

Pot bi šla takole dalje, navduševali bi se vedno za lepše in višje cilje, toda ali nas ne moti nekaj že takoj v začetku? Poglejmo malo okoli!

„Mladi svet nima več idealizma!“ — taki očitki padajo na nas. Ali je to upravičeno?

Ko mladi svet zapusti osnovno šolo, je s tem zgubil poslednjo roko, ki naj bi ga vodila v zrelo življenje. Dom mu že zdavnaj ni mogel dati vsega, kar bi potreboval za sedanjost. To čredo brez pastirja sem opazoval celih deset mesecev. Kako me je bolelo! Hlapci, s katerimi sem imel isto usodo, niso poznali drugih razgovorov kakor kvantanje. Služkinje se izgubljajo in propadajo v svojih zgodbah. Delavec dela za „mašino“ in morda še za boljše obleko in za tiste stotake, ki jih v nedeljo požene. Poglejte, fantje, ali ne terja pozneje življenje od nas nekaj drugega? Koliko delavcev je dalo svoje življenje za to, da so dosegli osemurni delavnik, za vse ostale pridobitve delavskega stanu — vi se pa na to nič ne spomnite in vpijete mogoče še in še — tega prostega časa pa ne uporabite ta-

ko, kakor bi bilo prav. Videl sem na tisoče primerov v tem kratkem času, ko so se mladi kolegi vračali kakor stopeni v ponedeljek na delo. Zahtevajte še en dan prost. Privoščil bi ga vam. Toda kako ga boste uporabili?

In kdo ne pozna težkih razmer na kmetih? Pomankanje delovne sile: kmečki sinovi in hčere gredo v mesto, da se izognejo težavam, ki jih je prinesel čas, in zapuste očeta in mater, ki sta jih vzgojila in odredila do 20. leta. Mi mladi si sami ne upamo nastopiti tisto pot, ki smo jo naložili starcem, ko smo zapustili dom. — Nehvaležnost in krivica, ki vpije po maščevanju! Bodočnost bo vas brez usmiljenja opomnila, ko boste stredi tujega mesta brez dela. Pot nazaj na vas bo pa za vedno zaprta. Oče in mati pod zemljo, posestvo pa v razpadu. Vaš dom, reven ali nekdanj ponosen, bo zgubljen za vas. Prav, da greste v bližnje podjetje delat, ker vaše posestvo danes še ni tako organizirano, da bi celo družino moglo živeti, toda eno imejte kljub temu pred očmi: v družini ste še kljub temu — mogoče v revni bajtici — in vas vaše delo ne sme odtegniti od skupnih skrbi za dom. Koliko krivic pa vidimo zopet tu! Kot fantje moramo že skrbeti, da bomo kot očetje sposobni. In gojenci kmetijskih in gospodinskih šol — ali veste in čutite, kakšna je vaša vloga v bodočnosti? Ali naj bo od slučajja odvisen vaš uspeh — ali od vas samih? Znete ravnati tako, kakor so vas naučili? — Toda če ni takih pogojev, kot ste jih imeli v šoli, si jih pa sami ne znate ustvariti. In kaj sledi? — Pobeg. Absolvent kmetijske šole nima traktorja in vseh drugih strojev — nima vsega tega, o čemer so mu pravili, da naj bi bilo — nižja dela pa naj bi mu opravljal brat ali služinčad in, ker vse to ne gre — pusti in gre v svet.

In kaj se odigrava po kuhinjah? Dekleta gredo na „sezono“ in tam kažejo svojo spretnost, jo prodajajo za denar — in kje je pa dom, v katerega naj

In starši bomo — fantje in dekleta! —, ki bomo bi prinesle nekaj boljšega in naprednega? dali svojim otrokom prvi prve besede na jezik in križ na čelo in knjigo v roke. Kako se pripravljamo na to?

Kako je prišel Kurent v nebesa

Nekdaj je živel na svetu Kurent, ki je bil velik šaljivec, a tudi zelo dobrega srca. Nekoč je bil že vse razdal beračem. Ostal mu je samo še suknjič. A glej, zopet pride berač — bil je sam Gospod Bog — in ga poprosi za milo dar. Kurent mu da še to, kar mu je ostalo — svoj suknjič. Ta velika darežljivost je bila Bogu tako všeč, da je rekel Kurentu, naj si izbere tri stvari — katere hoče. Kurent si je zaželel stol, s katerega ne bi mogel nihče vstati, dokler bi mu on ne dovolil. Zaželel si je še tako moč, da bi nihče, kdor bi šel na njegovo jablano, ne mogel z nje brez njegovega dovoljenja. In končno si je zaželel tako harmoniko, da bi moral vsakdo plesati, kadar bi on nanjo igral. Pravijo, da mu je Bog vse tri želje uslišal. Od takrat je Kurent uganil še marsikatero burko in prekanil celo hudobca, ki ga je hotel speljati na krivo pot.

Ko je šlo njegovo življenje proti koncu, pride ponj smrt, da ga odpelje na oni svet. A Kurentu se je zdelo življenje lepo in zato še ni hotel oditi s sveta. Pa je ponudil smrti začarani stol, češ naj sede in se malo odpočije. On se pa medtem pripravi na večnost. Smrt je sedla na stol, pa ni mogla več vstati. Sedem let je morala sedeti na začaranem stolu, dokler ni Kurentu obljubila, da zlepa ne bo prišla ponj.

In res! Prišla je šele po dolgih sedmih letih in še takrat ni bilo Kurenta doma. Ko ga je čakala, je opazila pred hišo polno jablano. Ker jo je žlahtni sad mikal, brž na drevo! Toda — ojej, z drevesa ni več mogla. Ostati je morala na njem celih sedem

let. Kurent pa se ji je rogali: „Sama si šla gor! Sedaj nisem jaz nič kriv! Le bodi gor, ker si se prezdaj prišla pome! Jaz se še kar dobro počutim!“ Smrti ni kazalo drugega, kot da je po sedmih letih obljubila Kurentu, da ponj sploh ne pride prej, dokler ne bo imela nikamor več iti.

Čez nekaj let gre smrt po naključju zopet mimo njegove koč. Že hoče prestopiti živo trnovo mejo, ko jo zagleda Kurent. Brž zagradi čudežno harmoniko in začne igrati... Smrt pa je morala — hočeš nočeš — kar po živi meji plesati. Vpila je in prosila: „Nehaj, nehaj, saj ne bom nikoli prišla pote!“ Kurent je res nehal in smrt jo je jadrno odkurila in nikdar je ni bilo več blizu.

Navsezadnje se je Kurent le naveličal sveta. Tedaj se je šel sam ponujati v nebesa. Toda sv. Peter ga ni hotel spustiti v nebesa, ker da nima nobenega dobrega dela in je uganjal same norčije. Naj gre v pekel vprašat, če ga imajo tam zapisanega. Kurent se odpravi v pekel. Toda tam mu reko, da je premalo grešen. Naj gre, koder ve in zna. Tako se Kurent zopet napoti k sv. Petru. Prav lepo ga poprosi, naj mu vsaj toliko odpre nebeška vrata, da bo lahko pokukal malo v nebesa. Sv. Peter se ga usmili in res odpre malo nebeška vrata. Kurent pokuka v nebesa. Kar zagleda v nebesih suknjič, ki ga je bil dal nekoč Bogu, ki si je bil prevzel podobno berača. Brž reče sv. Petru: „O, sedaj me pa ne boš mogel več spoditi. Eno dobro delo pa le imam!“ In tako je ostal Kurent v nebesih.

KOVAČEVA HČERKA

Blizu betlehemskega hlevca je stala kovačnica. Kovač je bil močan, bradat mož; od jutra do večera je tolkel s kladivom pinkponk in pridejal zraven še kako prav krepko besedo.

Ko je bil Odršenik rojen, je zjutraj stopila kovačeva žena k svojemu možu in mu rekla: „Ne nabijaj tako močno! Tamle v hlevčku je Bog podaril siromašni ženi otročka. Mati je zelo trudna, zakaj prišla je iz daljnega Nazareta. Ne moti je v spanju.“

Kovač je dobrodušno pokimal, pa je pričel svojo silno moč krotiti. Čudno! Kladivo ni več bobnelo in železo ni več zvenelo, ampak se je upogibalo kot mehko testo, ki ga morejo izoblikovati že sami prsti.

Mala kovačeva hčerka je prosila mamico, če sme pogledati v hlevčku malo Dete, ki je prišlo ponoči na svet. Mamica je dovo-

lila, dekletce pa je odskakalo proti hlevčku in je pri vratih obstalo. Ni bila vaje na hoditi med ljudi; bila je namreč spa-kedranček — že od rojstva brez rok. Marija se je ozrla sočumno na deklico in ji namignila, naj pride bliže. Tedaj je izgubila deklica ves strah in je stopila k jaslicam, kjer je na slamici počivalo nebeško Dete.

„Dvigni mojega malega Jezusa in mi ga položi v naročje!“ ji pravi smehljaje Marija.

Tedaj pa pokaže dekletce z obrazkom obe mesti, kjer bi morala imeti roke, in solze ji zdrknejo preko lic.

„Le poskusi!“ jo bodri nebeška Mati.

Deklica se nagne nad jaslice in tedaj — o čudež! — ji hipno zrastejo roke. Vsa srečna dvigne božje Dete in ga položi Mariji v naročje.

To vse je tisto nekaj, kar me boli, kar nam je mladim, ki sprejemamo to, kar so nam pripravili starejši, na poti. Ne smemo s sovraštvom podirati to, kar je. Tako delajo nesposobni. Prijeli bomo pa v roke doma, na vasi, na občini ali v fari, v svojem listu — skratka povsod, kjer smo mi, ki ne bežimo od problemov, ki se hočemo razgovoriti z vsemi o vsem in verovati v boljšo bodočnost. Življenje, ki ga še mnogi ne čutijo, me je prignalo nazaj na vas. Osvoboditi kmečko mater preobremenjenosti in mladim dati več resničnega življenja. To naj bo ena izmed mnogih misli, ki naj nas vzpodbujajo. S tem bomo spremenili življenje doma, ki bo tako postalo lepše, in naraščaj bomo imeli, da bo veselje. K temu bomo stremeli že kot fantje in dekleta, ko bomo dopisovali v našo rubriko in sami pokazali željo po krožkih in kulturno-prosvetnih večerih. Mi moramo vedeti, kaj hočemo, in moramo dati zamisel, — ljudje in sredstva se bodo našli sami od sebe, ki nam bodo pomagali do cilja.

Pišete: To bi radi... pa ne gre. Verjamem. Saj je življenje vedno tako. Toda o čemer si sam ne morem odgovoriti, to vprašam, in kar ti ne znaš, vprašaj, svetuj in živi za stvar z dušo in telesom.

Vzdrami se, dekle, ki ti je šola dala eno in življenje pa drugo. Piši o svojih uspehih in težavah, ki si jih že mogoče premagala. Fant pa o svoji bodočnosti kot napredni gospodar in oče ter človek, ki nanj računajo gospodje, kot pravimo — že sam cesar je bil ponosen na svoje kmete — in prav tako vsi tisti, ki se čutite, da ni za vas zvezde na nebu. Ne čutite še najbrž tega življenja in mislite, da niste poklicani k temu. Vse najvišje je na zemlji končno le za ljudi — in človek si ti, on in jaz — prav vsi.

TRDI OREHI

Vedno hiti in beži, nihče ga ne dohiti, še manj mogoče zadrži.

Ti podiš mene, jaz pa tebe, ti ne dosežeš mene, jaz pa ne tebe. Nihče nama ne more verjeti, da se kot brat in sestra še nisva videla na sveti.

Štirje bratje so: eden podi drugega a nikdar ne ujame.

Poznam prečudne cvetke, ki le pozimi cveto, čim pa posije sonce, vse žalostno gredo.

Priletel je ptiček brez perja, se usedel na drevo brez listov, nato je prišel otrok brez ust, pojedel ptička brez perja z drevesa brez listov.

Vrh strmih gor sem jaz doma, po dolinah mene vse pozna. Na zemlji jaz povsod stanujem, na morju ladje prekucujem. Kako se imenujem?

ZA DOBRO VOLJO

Drago stanovanje

„Koliko zahtevate za stanovanje?“

Gospodar: „500 šilingov mesečno.“

Gospod: „Ali ima stanovanje tudi kakšen hlev?“

Gospodar: „Čemu pa?“

Gospod: „Za tistega osla, ki bo tako neumen, da vam bo toliko plačal za tako luknjo.“

Cowboy-glava. Nek cowboy se je peljal s Pazific-Railway proti Vzhodu. Ko pride sprevodnik v kupé, ga svareče opomni: „Ne naslanjajte se predaleč na okno, sicer se kaj zgodi!“ — „To je pa čisto moja stvar,“ mu odgovori cowboy. — Sprevodnik: „Seveda je vaša stvar, ampak jaz bi vas samo opozoril na to, da boste povrnili vso škodo, ki bi jo eventualno napravili s svojo glavo na mostovih, raznih železniških znamenjih, tunnelskih stenah in mimovoznih vlakih!“

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Pod svetimi Višarjami

Če se peljemo čez Trbiž v Italijo, pridemo v Kanalsko dolino. To je košček sveta, ki je nekoč pripadal Avstriji. Dolina je zelo ozka, obdana je na obeh straneh z gorami, katere so zgrajene iz apnenca in dajejo deželi deloma značaj Krasa. Na posameznih krajih je dolina tako ozka, da imata prostor samo cesta in železniški tir.

Od Trbiža se peljemo dalje in preden pridemo v Žabnice, vidimo Višarsko goro, ki se dviga na levi strani. Opazimo romarsko cerkev in hišice okrog nje, ki so nam dobro znane s slik. Marsikateri so gotovo že bili na tako zvani „sveti gori“ pri Mariji. Prošnje mnogih ljudi je že uslišala in potolažila tiste, ki so se ji priporočali.

Če gredo ljudje na Višarje, izstopijo v Žabnicah iz vlaka. Od tukaj gre pot tri ure navzgor skozi gozd in čez planine k Materi božji.

Ime „Žabnice“ pride, kakor mi je znano, od „žabe“.

Pravijo, da je bilo nekdaj mnogo žab v bližnjem tolmunu. Žabnice niso samo zaradi Višarj tako pomembne; poleti pride mnogo letoviščarjev iz Trsta in inozemci se peljejo skoz, kadar potujejo po Italiji. V zadnjih dvajsetih letih je tukaj nastalo več hotelov. Pozimi pa pridejo smučarji, ker imajo tu dovolj priložnosti za smučanje. Ljudje sploh živijo od tujkega prometa.

Pravih kmetov, kot pri nas, tukaj ni. Bavijo se pa z živinorejo in planšarstvom. Travniki so večidel v strminah in zato je delo zelo težko.

Ljudje so tukaj mirni in tihi, ker težko delo za vsakdanji kruh in značaj narave vplivata tudi na človeka. A skoraj vsi govorijo tri jezike, namreč nemški, italijanski in slovenski.

Seveda so se v zadnjih letih naselili tukaj pravi Italijani, ki niso tako tihi in mirni. Tudi narava danes ni več tako lepa, ker jo je človek že preveč spremenil, ko je posekal gozd.

ERNEST HEIMERAN:

Srečanje z direktorjem

Ima na sebi rjavo obleko z belim telovnikom in belo kravato. V levem žepu telovnika ima plosko zlato uro in v desnem zlat svinčnik s pokrovom. Ura in svinčnik sta preko srednje gumbnice na telovniku povezana z zlato verižico iz tenkih členkov. V kravati tiči igla z biserom.

Direktor me pričakuje za razgovor v hotelski sprejemnici. Nakaže s kretnjo, kot

Druga vasica, ki leži tik pod Sv. Višarjami, v nekem kotličku, je Ovčja vas. Ta vas se ima za svoj napredek zahvaliti rajnemu dr. Juliju Kugyju. Iz te vasi je oblezel vse vrhe Julijskih Alp. Z njim so prišli prvi letoviščarji v vas. Danes ima ta vas že zelo pomemben tujski promet in v kratkem bo peljala od tukaj žična železnica na Sv. Višarje.

Tudi tukaj se mučijo ljudje s težkim delom in življenje je zelo trdo. Stavi jim marsikatero nalogo in tudi Bog jim pošilja nadloge.

Če jim pa kaj srce teži, dvignejo obraz proti Svetim Višarjam, ker vedo, da jim bo ona, Višarska Kraljica, pomagala.

Francka Wedam

(Iz „Setve“, glasila učiteljskega naraščaja za dvojezične šole.)

da mu prostovoljno nakažem, da bi bil tukaj pripravljen popustiti, ne pokaže direktor niti najmanjše volje za popuščanje. To me grize. „Življenje“ mu razdražen odgovorim, „temelji vendar na neke vrsti vzajemnosti. Kako bi si bilo mogoče zamisliti človeško družbo, če bi se različna gledanja na življenje ter različni ideali medsebojno ne spoštovali in se eden drugemu prilagajali. Živeti in pustiti živeti tudi drugim! — Ali se ne bi mogli zediniti na črti nekje v središču?“

„Dragi prijatelj,“ je odvrnil direktor in njegove lične misli so se napele, spoznal sem, da morem sedaj manj kot kdajkoli prej gojiti kako upanje na prijateljski način — „tukaj gre za realne vrednote.“

„Ravno zato. Pri realnih vrednotah me vi tako zelo prekašate, da, če se jaz odpovem polovici svojih zahtevkov, boste vi kaj takega mnogo lažje storili; ali ni res tako?“

Direktor molči. On se ni učil odpovedovanja realnih vrednotam in se tega noče naučiti. Zaradi tega je pri teh vrednotah tako daleč dospel, kot jaz ne bom nikoli. „Da stvar zaključimo,“ sem nestrpnostno prekinil njegov molk, „bom pa jaz prevzel vse stroške. Saj me ne bodo uničili, gre mi koncept koncev za stvar. Dajte mi pogodbo, podpisem.“

Sedaj je prvič, da se direktor smehlja. Jaz pa začutim potrebo po cigareti. Iz vljudnosti pomolim mojo cigaretno dozo tudi gospodu direktorju. V tem položaju bo gotovo cigareto odklonil.

O ne, poslužil se je rade volje in z izbirčnostjo iz moje skromne zaloge.

„Ali ne bi popila skupaj vrček piva?“ me vpraša priljudno.

Meni pivo ne diši, toda ne bi rad odklonil. Naenkrat je direktor postal naravnost prostodušen in mi je začel v gladki govorici pripovedovati o svojem življenju. Treba se je odkriti pred takim vzponom, to moram priznati in iz njegovega pripovedovanja spoznam, da gospodu direktorju nikakor ne manjka smisla za humor. Sem mu pa le nekoliko krivico delal, mi je prišlo na misel.

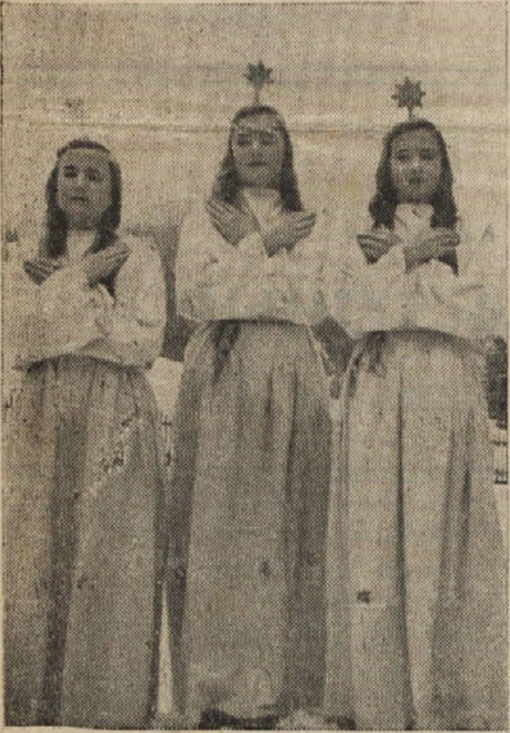
Izpila sva in ugotovila, da sva se pravzaprav o vsem pogovorila.

„Plačilni!“ pokliče direktor, „plačam eno pivo!“

A tako, eno pivo. Tudi jaz plačam svoje. Medtem ko sem jaz velikopotezno zaokrožil vsoto z napitnino, si pusti direktor izplačati ves drobiž do zadnjega groša in, potem ko si je novce skrbno ogledal, jih spusti, da zdrknejo v njegov žep.

Prepričan sem, da bo postal še generalni dir.

Iz slov. božične oddaje celovškega radia

Na sveti večer so na programu slovenske oddaje nastopila tri dekleta iz Obirskega, ki so deklamirale poseben božični prizor, ki ga je pripravil naš domači pesnik Viktor Polanšek in nato zapele med drugim tudi naslednjo pesem:

Božična radost

Spet donijo v noč božično
blagi glasi vseh zvonov
in oznanjajo resnično:
Z Rešnikom svet je nov!

Spet brlijo na drevesih
blage luči v zimsko noč
in v družinah kot v nebesih
duše zbrane so pojoč!

Spet v naravi je temoto
luč premagala sedaj...
Kdaj resnica bo vso zmoto
razjasnila vsem, oh kdaj!

Kotiček kranjskega Janeza

Že za Božič je stari znanec bralcev našega lista, „Kranjski Janez“ poslal pričujoči prispevek, ki ga pa zaradi tehničnih ovir nismo mogli objaviti v božični številki. Sledili bodo še drugi članki izpod peresa istega sotrudnika.

Ur.

V božjem imenu naj pomočnin pero v črnilo in pričnem.

Leto dni se že nisem oglasil, pa me je pogostoma nazarensko imelo, da bi vam, dragi prijateljčki, kaj pravil, kako se ribam po tem „puklastem“ svetu.

Tam na spomlad sem dobil dve krepki brci in to je bil tudi vzrok, da nisem toliko časa prišel do prave sape, kaj še, da bi pisaril. O tistih dveh (nedolžnih ali zaslužnih) brcah bom drugič pravil. Ena je resnica, če verjamete ali ne: Kranjski Janez koroske Mojce in Hanzeje še vedno s seboj po svetu v srcu nosi. Kajne, da niste hudi zaradi tega name?! — — —

Smo v dnevih pred Božičem.

Po dolgem in po čez so glavne ceste naše „velike vasi“ prepletene z venc in na tisoče luči v vseh mogočih barvah zažari, ko božji mežnar ugasí luč dneva. Tam dolj na sredi vasi je ljudi kakor čebel na ajdi, avto-

mobili švigajo sem in tja kakor postrvi v vodi, po vseh večjih oglih stoji božična drevesca, pa je še prostora, kjer stoji velik betlehemskega hlev s sv. Družino v naravni velikosti, okoli hleva pa vekajo prave — žive ovce. Iz cerkvenega stolpa rahlo donijo glasovi zvonov v svetu poznani melodiji: „Sveta noč — blaženo noč...“

Pomislite — vse to je v našem Clevelandu, kjer se število ljudi pomika proti dvema milijonoma. Ljudje vseh narodnosti, vseh mogočih ver — pa vendar se Božič tako slovesno obhaja.

Polnočnice tudi imamo, prav kakor nekoč doma — le da človek nima tistega občutka. Doma smo se v veselem, prazničnem razpoloženju od vseh strani s razbklami pomikali, pogosto po degu, proti cerkvi in v cerkvi smogami, če smo imeli občutek,

Tukaj se z avtom pripelješ v kven vrata, v cerkvi pa je topla in v sobi in zato ni čudno, če mu Janezu takoj silijo dremati.

Pred polnočno sveto mašo ši cerkvi prizor, ki te do učiteljice, čč. šolske sestre. Kakih deset minut pred s

kakor nekje v daljavi božično nato stopa po sredi cerkve po gelčkov — belo oblečena skvega razreda, za njimi deklic. Prav počasi se dve deklici pomikajo. Izmed malih nosi naj zuščka, ki ga ob pril častno položi v jaslice v jaslice poklekne po nepremično kot d kler zbor večjih žičnih psal.

Ne vem, do

Srečno in uspeha polno novo leto

ŽELI VSEM BRALCEM

Das Präsidium
der Landwirtschaftskammer

Prezidij Deželne Kmetijske zbornice

Vsem cenjenim odjemalcem
želi uspehov polno
novo leto 1956

Josef Keuschnigg

TRGOVINA S SEMENI

CELOVEC - KLAGENFURT

Heuplatz 6

Vsem mojim odjemalcem
in poslovnim prijateljem
najboljša voščila k novemu letu!

Karl Bauer

tiskarna

Celovec - Klagenfurt
Karfreitstrasse 17

Srečno novo leto želi svojim cenjenim odjemalcem parna pekarna in slaščičarna

ROMAN WULTSCH

CELOVEC - KLAGENFURT (St. Peter)
Völkermarkter Strasse 96

Uspehov polno novo leto želi trdka

HOFER & CO.

Instalacijsko podjetje

Celovec-Klagenfurt, Spenglergasse 3
Telefon 26-70

OD LETA 1599

ZVONARNA

Johann Grassmayr

INNSBRUCK — TIROL

Zvonovi in zvonjenje je ročno
mojstrsko delo

Prelivamo tudi stare in počene zvonove ter napravimo glas drugim že obstoječim primeren.

Naprave za električno zvonjenje sistem „Herford“, nad 50 let preizkušene in nenadomestljive.

Mnogo uspehov v novem letu želi
in se priporoča tudi v letu 1956

RESTAVRACIJA

„Konzerthaus“

CELOVEC — KLAGENFURT

Vsem cenjenim odjemalcem
in prijateljem želi prijetno
in uspešno novo leto

OTTO STREIT

trgovina s semeni

BELJAK — VILLACH

J Srečno novo leto želi vsem svojim odjemalcem in poslovnim prijateljem, izdelava portalnih črk in strokovnjak za Neon-razsvetljavo
H. JENOCH Celovec, Herreng. 14

Srečno in uspešno novo leto
želi vsem odjemalcem in prijateljem

Blumenhaus Kowald

Celovec - Klagenfurt, Rennplatz

Veliko uspeha v novem letu želi vsem
cenjenim odjemalcem in prijateljem

WEINKELLEREI

Andreas Pirker

CELOVEC — KLAGENFURT, VILLACHER STRASSE 6 Telefon 51-52

Vsem mojim cenjenim odjemalcem
in trgovcem srečno novo leto!

Alois Gmeiner

veletrgovina z ribami

CELOVEC-KLAGENFURT, Domgasse, podružnica Priesterhausgasse (ribarnica)

Vsem svojim odjemalcem in znancem
srečno novo leto želi trdka

Gmeiner-Fische

specialna ribja trgovina

CELOVEC-KLAGENFURT, Pernhartgasse 4

Vsem našim cenjenim odjemalcem in poslovnim prijateljem
najboljša voščila k novemu letu

MEDNARODNA SPEDICIJA

A. KÜNSTL & SÖHNE

CELOVEC, ROSENTERSTRASSE

Vsem našim cenjenim odjemalcem želi
srečno novo leto

Brüder

KRISCHKE & CO.

CELOVEC-KLAGENFURT

8.-Mai-Strasse 3

Veliko uspeha in mnogo
v Novem letu

ljemalcem
ovo leto

Wwe.

Srečno in uspešno novo leto želi vsem
svojim poslovnim prijateljem in odjemalcem ter se priporoča tudi v letu 1956 s delavnico in trgovino

Josef Kirchbaumer

Autoreparaturen und Handel

CELOVEC — KLAGENFURT

Rosentaler Strasse 48 — Tel. 23-38

V novem letu želi vsem svojim cenjenim odjemalcem in prijateljem vse najboljše specialna delavnica za radio-tehniko

J. DOLINSCHKE

Celovec-Klagenfurt, Lidmanskyygasse 16
(Verkaufshallen), Telefon 54-68

Vaš **AKORDEON** — vašo **HARMONIKO** kupite samo pri

R. NOVAK

KLagenfurt, Ebentaler Str. 7

Obstoja že 80 let — Ogromna izbira — Posebno ugodne cene — Zahtevajte brezplačni cenik — Razpošiljamo na vse strani

Srečno in uspešno novo leto 1956 želi svojim odjemalcem trgovina z mešanimi

H. PERKO prej Ph. Trattnig
Celovec-Klagenfurt, Villacher Strasse 17

Veselo in srečno novo leto želi vsem svojim gostom gostilna „Zum stillen Zecher“

ANNA WIGOSCHNIG

Celovec-Klagenfurt, 10.-Oktober-Strasse 25

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

Sreda, 4. jan.: 14.00 Poročila, objave. „Zlatorog“, Slovenska pripovedka. Za radio priredil Niko Kuret. — 18.45—19.00 Harmoniko igra A. Stanko. — Četrtek, 5. januarja: 14.00—14.30 Poročila, objave. — Teta Ana kramlja z našimi malimi poslušalci. — Petek, 6. januarja: 07.20—07.25 Duhovni nagovor. — 07.25—08.00 Božični obisk pri malčkih v št. Jakobu v Rožu. — Sobota, 7. januarja: 09.00—10.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.30—19.00 Po dolinah in planinah naša pesem se glasi... — Nedelja, 8. januarja: 07.20—07.25 Duhovni nagovor. — 07.25—08.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — Ponedeljek, 9. januarja: 14.00—14.30 Poročila, objave. — Za našo vas. — 18.45—19.00 15 minut z orkestrom B. Adamiča. Poje Zlata Gašperšič. — Torek, 10. januarja: 14.00—14.30 Poročila, objave. — Zdravniški vedež. — Sreda, 11. januarja: 14.00 do 14.30 Poročila, objave. — Za ženo in družino. — 18.45—19.00 Klavir igra Marijan Lipovšek. — Četrtek, 12. januarja: 14.00—14.30 Poročila, objave. — Iz domačih gajev: Obisk pri pevcih na Obirskem. — Petek, 13. januarja: 14.00—14.30 Poročila, objave. — „Mlada setev“ Kandidati in kandidatke državnega učiteljskega v Celovcu berejo svoja dela. — 18.45 do 19.00 Za delopust. — Sobota, 14. januarja: 09.00 do 10.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — Nedelja, 15. januarja: 07.20—07.25 Duhovni nagovor. — 07.25—08.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

Trdka Radio Schmidt ima edina zastopstvo Vienna-slušnih aparatov in želi svojim cenjenim odjemalcem prositi novo leto. Nad 400 zadovoljnih kupcev dokazuje našo zmogljivost — najrazličnejši moderni aparati, zaloga baterij — strokovni nasveti.

Srečno 4 šil. za inozemstvo 4 dolarje letno. Odpoved za en mesec naprej. — Lastnik: Zbe sv. Mohorja, Celovec, Viktringer Ring 26. — Tel. štev. uredništva in uprave 43-68.